

P
O
R
A
D
C
E

1

**INSOLVENČNÍ
ZÁKON** s komentářem
úplné znění po novele

zdanění dohod - změny

vlastní zdroje v rozvaze

oddlužení FO – podnikatele

2020
25. ročník

Vydavatel

PORADCE s.r.o., IČ: 25836200
Hlavní třída 28/2020,
737 01 ČESKÝ TĚŠÍN
http: www.i-poradce.cz
e-mail: poradce@i-poradce.cz

Odpovědná redaktorka

Ing. Mária Brezaniová

Redaktorka

Andrea Súkeníková

Spolupracovníci redakce

Mgr. Petr Taranda, JUDr. Jan Engelmann,
Ing. Zdenka Cardová, JUDr. Ladislav
Jouza, Dalimila Mirčevská, Ing. Ivan
Macháček, Ing. Antonín Daněk

Zákaznické centrum, inzerce

tel: 558-731125, 731126, 731127,
732 708 627, 732 479 069
(Po–Pá od 9⁰⁰ do 15⁰⁰ hod.)
fax/zázn.: 558-731128
e-mail: abo@i-poradce.cz

Tisk srpen 2019

Za správnost údajů odpovídají autoři.

ISSN 1211-2437

MK ČR E 8272

PŘIPRAVUJEME do 2/2020**■ Zákon o inspekci práce –
s komentářem**

Zákon upravuje zřízení a postavení orgánů inspekce práce jako kontrolních orgánů na úseku ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek, působnost a příslušnost orgánů inspekce práce. Zákon zřizuje Státní úřad inspekce práce se sídlem v Opavě a oblastní inspektoráty práce, které jsou správními úřady a upravuje práva a povinnosti při kontrole a sankce za porušení stanovených povinností.

Úřad a inspektoráty kontrolují dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů, z nichž vznikají práva nebo povinnosti v pracovněprávních vztazích včetně právních předpisů o odměňování zaměstnanců, náhradě mzdy nebo platu a náhradě výdajů zaměstnancům a jiné.

PORADCE

25. ročník – 2020/1

legislativa

■ INSOLVENČNÍ ZÁKON**zákon č. 182/2006 Sb.**

s komentářem 7

MGR. HANA BOULOVÁ

MGR. PETR TARANDA

ČÁST PRVNÍ**OBCENÁ ČÁST**

Základní ustanovení.....	11
Procesní subjekty.....	19
Ustanovení o insolvenčním řízení.....	43
Projednání úpadku a rozhodnutí o něm.....	50
Věřitelé a uplatňování pohledávek.....	120
Majetková podstata.....	143
Neplatnost a neúčinnost právních úkonů.....	152

ČÁST DRUHÁ**ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU**

Konkurs.....	158
Reorganizace.....	222
Zvláštní ustanovení o vyloučení účinků zákona.....	273
Úpadek finančních institucí.....	274
Oddlužení.....	288

ČÁST TŘETÍ**AKREDITACE PRO POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB
V OBLASTI ODDLUŽENÍ****ČÁST ČTVRTÁ****SPOLEČNÁ USTANOVENÍ**

Insolvenční rejstřík.....	325
Vztah ke státům Evropské unie.....	327
Závěrečná ustanovení.....	330

Uveřejnili jsme v minulých číslech

- Zákon o zpracování osobních údajů s komentářem – 12-13/2019
- Zákon o ochranných známkách s komentářem – 12-13/2019
- Zákon o dani z přidané hodnoty s komentářem – 11/2019
- Zákon o místních poplatcích s komentářem – 10/2019
- Zákon o daních z příjmů s komentářem – 8-9/2019
- Trestní zákoník s komentářem – 5-7/2019
- Trestní řád s komentářem – 5-7/2019
- Zákon o ochraně spotřebitele s komentářem – 4/2019
- Zákon o České obchodní inspekci s komentářem – 4/2019
- Zákon o důchodovém pojištění s komentářem – 3/2019
- Zákon o pojištění na veřejné zdravotní pojištění s komentářem – 2/2019
- Zákon o pojištění na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti s komentářem – 1/2019

úvodem

Zákonná úprava insolvenčního práva se týká každého podnikatele. I když je podnikatel sám, resp. jeho podnikání v dobré finanční kondici, je pravděpodobné, že v budoucnu se některý z jeho dlužníků či obchodních partnerů ocitne v insolvenční a podnikatel pak bude v insolvenčním řízení vystupovat z pozice věřitele.

Proto jsme zařadili do tohoto čísla insolvenční zákon i s komentářem. Jeho poslední novela se snaží reagovat na dosavadní stav, **který neumožňoval významné části dlužníků jejich dluhovou situaci řešit**. Jejich dluhy narůstající o příslušenství v průběhu času dosáhly takové výše, že je již dlužníci nejsou schopni v plné výši uhradit ani splátkami ze svých příjmů, ani výtěžkem z rozprodeje svého disponibilního majetku. **Novela se tak snaží řešit situaci dlužníka běžně označovanou jako „dluhová past“**. Další praktické informace můžete získat, když si

objednáte **tematický balíček Insolvenční zákon po novele**. Za zvýhodněnou cenu získáte komplexní informace i k dalším tématům – **Mzdy a personalistika komplexně, Nemocenské a sociální pojištění – novela nebo Školství a veřejná správa**. Více informací vám rádi poskytnou naši zaměstnanci na zákaznické lince nebo nabídku tematických balíčků můžete dostávat do své e-mailové schránky.

Chcete být **pravidelně informováni i o změnách v daních, účetnictví, personalistice a mzdách**? Potom je ten nejvhodnější čas předplatit si naše další periodika. Právě připravujeme **předplatné měsíčníku DaÚ, DÚVaP a PaM na ročník 2020**. Jestli máte při své práci raději **otázky z praxe** – pro vás je určen **dvouměsíčník 1000 řešení**.

A na jaké zákony se můžete těšit v ročníku 2020 v tomto měsíčníku? Připravujeme **komentáře k zákonu o inspekci práce, občanskému zákoníku, zákon o elektronické evidenci tržeb**. A další zajímavá témata podle legislativního vývoje. Jestli máte námět na článek, který byste chtěli najít v našich publikacích, napište nám. Stále se **držíme hesla Všechno v jednom – šetří čas i peníze**.

Na brzké setkání se těší

Mária Brezaniová

ze Sbírky zákonů

přehled nových předpisů a změn v legislativě

od částky 50/2019 do částky 80/2019, ve výběru pro podnikatelskou sféru

PODNIKÁNÍ

■ **Novela zákona o registru smluv**

Zákon č. 177/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv uveřejňování

těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů

Částka 77/2019 Sb.

Účinnost 1. 11. 2019.

■ **Nařízení vlády – obsahová náplň jednotlivých živností**

Nařízení vlády č. 143/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů

Částka 61/2019 Sb. Účinnost 1. 7. 2019.

Podstata úpravy: K provedení § 73a zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

■ **Novelizace nařízení vlády – výše úroků z prodlení a provedení dalších ustanovení občanského zákoníku**

Nařízení vlády č. 184/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, ve znění nařízení vlády č. 434/2017 Sb.

Částka 79/2019 Sb. Účinnost 1. 8. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů.

■ **Vyhláška – výkon funkce insolvenčního správce**

Vyhláška č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce

Částka 52/2019 Sb. Účinnost 1. 6. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

Stanoví zejména:

- Požadavky na materiální vybavení insolvenčního správce.

- Plnění některých povinností insolvenčního správce.
- Rozsah a rozvržení úředních hodin.
- Způsob označování sídla a provozovny.
- Činnosti, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně.

■ **Novelizace vyhlášky – elektronická podání v insolvenčním řízení**

Vyhláška č. 131/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů

Částka 57/2019 Sb. Účinnost 1. 6. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů.

■ **Novelizace vyhlášky – odměna a náhrady insolvenčního správce**

Vyhláška č. 133/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hoto-ových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů

Částka 58/2019 Sb. Účinnost 1. 6. 2019.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

■ **Novelizace vyhlášky – zahraniční obchod s vojenským materiálem**

Vyhláška č. 159/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů

Částka 67/2019 Sb. Účinnost 5. 7. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění zákona č. 220/2009 Sb. a č. 248/2011 Sb.

OCHRANA SPOTŘEBITELE

■ **Novela zákona o ochraně spotřebitele**

Zákon č. 179/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Částka 77/2019 Sb. Účinnost 16. 7. 2019.

■ **Novelizace nařízení vlády – požadavky na elektrická a elektronická zařízení**

Nařízení vlády č. 146/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 481/2012 Sb., o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Částka 62/2019 Sb. Účinnost 1. 7. 2019 (s výjimkou).

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění zákona č. 205/2002 Sb. a č. 34/2011 Sb.

FINANCE

■ **Vyhláška – hlášení rizik v oblasti platebního styku**

Vyhláška č. 150/2019 Sb., o hlášení bezpečnostních a provozních rizik v oblasti platebního styku

Částka 64/2019 Sb. Účinnost 1. 7. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 5/2019 Sb., stanoví rozsah, formu, lhůty a způsob poskytování informací osobami oprávněnými poskytovat platební služby o bezpečnostních a provozních rizicích, kterým jsou v souvislosti s poskytováním platebních služeb vystaveny.

■ **Novela zákona o finanční kontrole**

Zákon č. 126/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

Částka 53/2019 Sb. Účinnost 1. 1. 2020.

CENY

■ **Sdělení – změna seznamu zboží s regulovanými cenami**

Sdělení Ministerstva financí č. 172/2019 Sb., o vydání výměru MF č. 04/2019, kterým se mění seznam zboží s regulovanými cenami vydaný výměrem MF č. 01/2019

Částka 75/2019 Sb. Účinnost výměru 1. 1. 2020.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, byl vydán výměr MF č. 04/2019, kterým se mění seznam zboží s regulovanými cenami (vydaný výměrem MF č. 01/2019). Výměr byl publikován v Cenovém věstníku částka 9/2019.

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

■ **Novela zákona o nemocenském pojištění**

Zákon č. 164/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 259/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Částka 71/2019 Sb. Účinnost 1. 1. 2020.

■ **Novela zákona o zaměstnaneckém penzijním pojištění**

Zákon č. 165/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 340/2006 Sb., o činnosti institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Částka 71/2019 Sb. Účinnost 1. 7. 2019.

VEŘEJNÁ SPRÁVA

■ **Novela zákona o pobytu cizinců**

Zákon č. 176/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na

území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Částka 77/2019 Sb. Účinnost 31. 7. 2019.

Změny souvisejících zákonů se týkají zejména:

- zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon,
- zákona č. 325/1999 Sb., o azylu,
- zákona č. 159/2002 Sb., soudní řád správní,
- zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti,
- zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce,
- zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích

(uvedené zákony ve znění pozdějších předpisů).

PÉČE O ZDRAVÍ

■ **Novelizace vyhlášky – výroba a distribuce léčiv**

Vyhláška č. 180/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 229/2008 Sb., o výrobě a distribuci léčiv, ve znění vyhlášky č. 252/2018 Sb.

Částka 78/2019 Sb. Účinnost 18. 8. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech, ve znění pozdějších předpisů.

SLUŽBY

■ **Novelizace vyhlášky – poštovní služby**

Vyhláška č. 187/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 466/2012 Sb., o postupu Českého telekomunikačního úřadu při výpočtu čistých nákladů na plnění povinnosti poskytovat základní služby

Částka 80/2019 Sb. Účinnost 1. 8. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, ve znění pozdějších předpisů.

SPORT

■ **Novela zákona o podpoře sportu**

Zákon č. 178/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu,

ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Částka 77/2019 Sb. Účinnost 31. 7. 2019.

Podstata úpravy: Vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti poskytované v celospolečenském zájmu a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu. Zřizuje se Národní sportovní agentura jako ústřední správní úřad ve věcech podpory sportu, turistiky a sportovní reprezentace státu.

DOPRAVA

■ **Novelizace vyhlášky – vzor paměťové karty řidiče**

Vyhláška č. 166/2019 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy č. 124/2007 Sb., o vzoru paměťové karty řidiče

Částka 72/2019 Sb. Účinnost 4. 7. 2019.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů.

■ **Novela zákona o vnitrozemské plavbě**

Zákon č. 135/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Částka 59/2019 Sb. Účinnost 19. 6. 2019 (s výjimkami).

■ **Novelizace vyhlášek – prováděcí předpisy k zákonu o vnitrozemské plavbě**

Vyhláška č. 136/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 223/1995 Sb., o způsobilosti plavidel k provozu na vnitrozemských vodních cestách, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 137/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2009 Sb., o informacích zaznamenávaných v Říčních informačních službách

Vyhláška č. 138/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 334/2015 Sb., o vedení rejstříku malých plavidel a technické způsobilosti malých plavidel, převozních lodí a plovoucích zařízení k provozu na vodních cestách

Vyhláška č. 139/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 222/1995 Sb., o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společné havárii a dopravě nebezpečných věcí, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu)

Částka 59/2019 Sb.

Účinnost 19. 6. 2019.

ENERGIE

■ **Sdělení – regulované ceny související s dodávkou plynu**

Sdělení Energetického regulačního úřadu č. 154/2019 Sb., o vydání cenového rozhodnutí

Částka 64/2019 Sb. Účinnost cenového rozhodnutí 1. 1. 2020.

Podstata úpravy: K provedení zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon, ve znění pozdějších předpisů, bylo vydáno cenové rozhodnutí č. 1/2019 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu. Cenové rozhodnutí bylo uveřejněno v Energetickém regulačním věstníku v částce 3/2019.

(nes)

odborné měsíčníky vydavatelství PORADCE

PaM 9/2019

- Nemocenské pojištění – eNeschopenky
- Obchodní korporace – změny
- Sick days – daňové řešení

DaÚ 9/2019

- Vrácení spotřební daně
- Daně – výpočet a zaokrouhlování
- Osobní překážky v práci

1000 řešení 9-10/2019

- Zálohy a závdavky
- Zdanění FO – novela
- Písemnosti ve ZP
- Daně, účetnictví, zákoník práce

mini PVS 9/2019

- Zákon o pobytu cizinců na území ČR
- odepření vstupu
- dlouhodobé vízum
- povolení k trvalému pobytu

DÚVaP 9-10/2019

- Zálohy a závdavky v účetnictví a daních
- Řešení problémů se zaměstnancem

Publikace lze objednat:

tel.: 558-731125, 731126, 731127, tesin@i-poradce.cz, www.i-poradce.cz

Insolvenční zákon

zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem

Mgr. Hana Boulová

Mgr. Petr Taranda

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“ nebo „zákon“, popř. „IZ“) nabyl účinnosti k 1. 1. 2008 a od této doby byl již mnohokrát novelizován. Dosud poslední významnější novela tohoto zákona byla provedena zákonem č. 31/2019 Sb., přičemž převážná část této novela nabyla účinnosti k 1. 6. 2019. Tato novela si kromě jiného kladla za cíl pomoci předluženým osobám z tzv. dluhové pasti za předpokladu, že by tyto osoby při vynaložení jistého úsilí mohly najít východisko z tíživé finanční situace, která by přerostla v úpadek, formou oddlužení. Nakolik se to zákonodárci v praxi skutečně povedlo, resp. do jaké míry byla tato jeho snaha nakonec korunována úspěchem, ukáže teprve čas a získané zkušenosti. Každopádně hlavní snahou tvůrců této novely zákona bylo zpřístupnit možnost úspěšného oddlužení širšímu okruhu osob, než tomu bylo doposud.

ČÁST PRVNÍ	OBEČNÁ ČÁST		11
HLAVA I	ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ	§ 1 – 8	11
HLAVA II	PROCESNÍ SUBJEKTY		19
Díl 1	Procesní subjekty	§ 9 – 13	19
Díl 2	Účastníci řízení	§ 14 – 20	21
Díl 3	Insolvenční správce a další správci	§ 21 – 45	22
Díl 4	Věřitelské orgány	§ 46 – 68	36
Díl 5	Další procesní subjekty	§ 69 – 70	43
HLAVA III	USTANOVENÍ O INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ	§ 71 – 96	43
HLAVA IV	PROJEDNÁNÍ ÚPADKU A ROZHODNUTÍ O NĚM		50
Díl 1	Zahájení insolvenčního řízení	§ 97 – 102	50
Díl 2	Insolvenční návrh	§ 103 – 108	54
Díl 3	Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení	§ 109 – 114	59
Díl 4	Moratorium	§ 115 – 127	69
Díl 5	Projednání insolvenčního návrhu a rozhodnutí o něm	§ 128 – 147	77
Díl 6	Stanovení způsobu řešení úpadku	§ 148 – 157	107
Díl 7	Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku	§ 158	113
Díl 8	Incidenční spory	§ 159 – 164	114
HLAVA V	VĚŘITELÉ A UPLATŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK		120
Díl 1	Postavení věřitelů a jejich pohledávek	§ 165 – 172	120
Díl 2	Přihlášky pohledávek a jejich přezkoumání	§ 173 – 202	126
Díl 3	Jiné způsoby uplatňování pohledávek	§ 203 – 204	142
HLAVA VI	MAJETKOVÁ PODSTATY	§ 205 – 230	143
HLAVA VII	NEPLATNOST A NEÚČINNOST PRÁVNÍCH ÚKONŮ		152
Díl 1	Neplatnost právních úkonů	§ 231 – 234	152
Díl 2	Neúčinnost právních úkonů	§ 235 – 243	153
ČÁST DRUHÁ	ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU		158
HLAVA I	KONKURS		158
Díl 1	Prohlášení konkursu a jeho účinky	§ 244 – 262	158
Díl 2	Účinky prohlášení konkursu na probíhající řízení	§ 263 – 267	176
Díl 3	Účinky prohlášení konkursu na společné jmění manželů	§ 268 – 276	181
Díl 4	Procesní úkony navazující na prohlášení konkursu	§ 277 – 282	187
Díl 5	Zpeněžení majetkové podstaty	§ 283 – 295	189
Díl 6	Nakládání s výtěžkem zpeněžení	§ 296 – 301	200
Díl 7	Konečná zpráva a rozvrh	§ 302 – 307	206
Díl 8	Zrušení konkursu	§ 308 – 313	214
Díl 9	Zvláštní ustanovení o nepatrném konkursu	§ 314 – 315	221

HLAVA II	REORGANIZACE		222
Díl 1	Přípustnost reorganizace	§ 316	222
Díl 2	Návrh na povolení reorganizace	§ 317 – 324	225
Díl 3	Rozhodnutí o návrhu na povolení reorganizace	§ 325 – 333	232
Díl 4	Věřitelé při reorganizaci	§ 334 – 337	240
Díl 5	Reorganizační plán	§ 338 – 351	244
Díl 6	Provádění reorganizačního plánu	§ 352 – 361	260
Díl 7	Skončení reorganizace	§ 362 – 364	269
HLAVA III	ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O VYLOUČENÍ ÚČINKŮ ZÁKONA	§ 365 – 366	273
HLAVA IV	ÚPADEK FINANČNÍCH INSTITUCÍ		274
Díl 1	Úpadek bank, spořitelních a úvěrních družstev, některých zahraničních bank, obchodníků s cennými papíry a jiných osob		274
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 367	274
Oddíl 2	Úpadek banky, spořitelního a úvěrního družstva po odnětí licence nebo povolení a úpadek pobočky zahraniční banky uvedené v § 367 odst. 1 písm. c), úpadek obchodníka s cennými papíry, pobočky zahraničního obchodníka s cennými papíry uvedené v § 367 odst. 1 písm. f) nebo osoby uvedené v § 367 odst. 1 písm. g)	§ 368 – 376	275
Oddíl 3	Úpadek zahraniční banky a zahraničního obchodníka s cennými papíry	§ 377 – 378	282
Díl 2	Úpadek pojišťoven a tuzemských zajišťoven provozujících svoji činnost na území České republiky		283
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 379	283
Oddíl 2	Úpadek tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny a pobočky pojišťovny z třetího státu po odnětí povolení	§ 380 – 386	283
Oddíl 3	Úpadek pojišťovny z jiného členského státu provozující svoji činnost na území České republiky na základě práva zřízovat své pobočky	§ 387 – 388	287
HLAVA V	ODDLUŽENÍ	§ 389 – 418	288
ČÁST TŘETÍ	AKREDITACE PRO POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB V OBLASTI ODDLUŽENÍ		321
HLAVA I	AKREDITACE PRO POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB V OBLASTI ODDLUŽENÍ	§ 418a – 418h	321
HLAVA II	DOHLED	§ 418i – 418i	324
ČÁST ČTVRTÁ	SPOLEČNÁ USTANOVENÍ		325
HLAVA I	INSOLVENČNÍ REJSTŘÍK	§ 419 – 425	325
HLAVA II	VZTAH KE STÁTŮM EVROPSKÉ UNIE	§ 426 – 430a	327
HLAVA III	FORMULÁŘ	§ 430b	330
HLAVA IV	ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	§ 431 – 434	330

Komentář k § 109 až 164 a § 244 až 364 zpracoval Mgr. Petr Taranda

Komentář k § 1 až 108, § 165 až 243, § 365 až 432 zpracovala Mgr. Hana Boulová

Úvodem

Insolvenční zákon nyní doznává významných změn, a to zejména v oblasti oddlužení. Novela insolvenčního zákona č. 31/2019 Sb., jejíž převážná část nabyla účinnosti dne 1. 6. 2019, má za cíl především zpřístupnit možnost oddlužení širšímu spektru dlužníků, včetně těch, kteří by dřívějším podmínkám oddlužení nemohli vyhovět. Novelou je nyní do insolvenčního zákona začleněn nový § 412a, pojednávající o splnění oddlužení obšírněji. Tímto ustanovením jsou v podstatě konstruovány nové odlišné „režimy“ oddlužení. Další významnou změnu novela přinesla pro věřitele a to – redukcí možných způsobů oddlužení za tři na dva – zákonodárce ponechal oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Možnost oddlužení pro FO – podnikatele sice byla výslovně připuštěna již v dosavadní úpravě insolvenčního zákona, novelou je však doplněna speciální úprava splátkového kalendáře FO – podnikatele. Ta podrobně určuje postup při určení výše splátek při oddlužení této skupiny dlužníků. Jak to je postup vám vysvětlíme.

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník, který je fyzickou osobou – podnikatelem, povinen do doby podání písemné zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku, která se určí podle zákona.

V rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty uloží insolvenční soud dlužníkovi povinnost měsíčně splácet nezajištěným věřitelům z jeho příjmů z podnikání minimální nevratnou částku a zákon jí označuje jako „zálohovou splátku“.

Dlužník – podnikající fyzická osoba je povinen na konci každého zdaňovacího období předložit insolvenčnímu správci účetnictví či daňovou evidenci, přiznání k dani z příjmů a výpisy z účtů, popřípadě další listiny osvědčující jeho příjmy a výdaje. Tuto povinnost dlužník nemá po podání zprávy insolvenčního správce o splnění oddlužení, na základě které vezme insolvenční soud na vědomí splnění oddlužení.

ÚSTAVA České republiky Listina základních práv a svobod, zákon o volbě prezidenta republiky

- Ústava České republiky č. 1/1993 Sb.
- Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky)
- Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Objednávejte na tel.: 558 731 125, 732 708 627, e-mailem: abo@i-poradce.cz, www.i-poradce.cz

ZÁKON č. 182/2006 Sb.,

o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

ve znění

zákona č. 312/2006 Sb., zákona č. 108/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., (úplné znění č. 56/2008 Sb.), zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 458/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 163/2009 Sb., zákona č. 217/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 241/2010 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 260/2010 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 69/2011 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 334/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 185/2013 Sb., zákona č. 294/2013 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 64/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 291/2017 Sb., zákona č. 182/2018 Sb., zákona č. 307/2018 Sb., **zákona č. 31/2019 Sb. a zákona č. 80/2019 Sb.**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ ČÁST

HLAVA I ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

- a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů,
- b) oddlužení dlužníka.

§ 2

Vymezení některých základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) insolvenčním řízením soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení,
- b) insolvenčním soudem soud, před nímž probíhá insolvenční řízení, jakož i soud, který

rozhoduje o opravném prostředku v insolvenčním řízení,

- c) insolvenčním návrhem u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení,
- d) incidenčním sporem spory vyvolané insolvenčním řízením, o kterých tak stanoví tento zákon, projednávané v rámci insolvenčního řízení,
- e) majetkovou podstatou majetek určený k uspokojení dlužníkových věřitelů,
- f) osobou s dispozičními oprávněními osoba, které v průběhu insolvenčního řízení přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou ohledně všech oprávnění, ze kterých se skládá,
- g) zajištěným věřitelem věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to jen zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy; zajištěným věřitelem je i agent pro zajištění podle zákona o dluhopisech,
- h) přihláškou pohledávky procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení,
- i) insolvenčním rejstříkem informační systém, který obsahuje údaje podle tohoto zákona,

- j) společným zájmem věřitelů zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů,
- k) finanční institucí banka, spořitelní a úvěrní družstvo, obchodník s cennými papíry, který je investičním podnikem podle čl. 4 odstavce 1 bodu 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (dále jen „obchodník s cennými papíry“), pojišťovna a zajišťovna, a za dále stanovených podmínek tohoto zákona i některé další osoby.

komentář k § 1 a 2

V úvodních ustanoveních IZ upravuje základní cíl právní úpravy a současně vymezuje základní pojmy, se kterými pracuje.

§ 3 Úpadek

(1) Dlužník je v úpadku, jestliže má

- a) více věřitelů a
- b) peněžitě závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen splnit (dále jen „platební neschopnost“).

(2) Má se za to, že dlužník není schopen splnit své peněžitě závazky, jestliže

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedených v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

(3) Má se za to, že dlužník, který je podnikatelem a vede účetnictví, je schopen splnit své peněžitě závazky, jestliže rozdíl mezi výší jeho

splatných peněžitých závazků a výší jeho disponibilních prostředků (dále jen „mezera krytí“) stanovený ve výkazu stavu likvidity podle prováděcího právního předpisu představuje méně než desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků, anebo pokud výhled vývoje likvidity sestavený podle prováděcího právního předpisu osvědčuje, že mezera krytí klesne v období, na které se výhled vývoje likvidity sestavuje, pod jednu desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků. Výkaz stavu likvidity anebo výhled vývoje likvidity musí být sestaven v souladu s požadavky, které stanoví prováděcí právní předpis, auditorem, znalcem nebo osobou, která se zabývá ekonomickým poradenstvím v oblasti insolvenční a restrukturalizací a splňuje požadavky stanovené prováděcím právním předpisem.

(4) Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkovu majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

(5) O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

(6) Obsah, rozsah a způsob sestavování výkazu stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity a uspořádání, označování a obsahové vymezení jednotlivých položek majetku, závazků, nákladů, výnosů, příjmů a výdajů ve výkazu stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity, délku období, na které se sestavuje výhled vývoje likvidity, a požadavky na osoby, které jsou oprávněny k sestavení výkazu stavu likvidity anebo výhledu vývoje likvidity, stanoví prováděcí právní předpis.

komentář k § 3

Návrh na zjištění úpadku může podat dlužník či věřitel. K základním stavebním kamenům celého insolvenčního řízení patří pojem úpadek, který je definován mnohostí věřitelů

(minimálně 2 věřitelé), peněžitými závazky vůči těmto věřitelům po dobu delší 30 dnů po splatnosti, které dlužník není schopen (objektivně) plnit (jde o úpadek ve formě platební neschopnosti).

S ohledem na závažnost dopadu podání insolvenčního návrhu ze strany věřitele je třeba řádně posuzovat věřitelské insolvenční návrhy. **Věřitelský insolvenční návrh musí obsahovat řádné vylíčení okolností, které osvědčují úpadek dlužníka, tedy konkrétní údaje o dalších věřitelích dlužníka, stejně jako konkrétní údaje o pohledávkách těchto věřitelů, konkrétní údaje o splatnosti těchto pohledávek a to v míře, která v případě, že tato torzení budou shledána právními, dovolí insolvenčnímu soudu uzavřít, že dlužník je v úpadku. Takový požadavek nespĺňuje insolvenční návrh, v němž jsou sice konkrétně označeni další věřitelé dlužníka, avšak konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů a o jejich splatnosti jsou nahrazovány obecným tvrzením, že dlužník má peněžité závazky, které jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, nebo že dlužník neplní své peněžité závazky po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sen. zn. 29 NSCR 221/2016, sp. zn. KSBP 47 INS 1632/2016). Limitem pro popis skutkových okolností se zabýval Nejvyšší soud v usnesení ze dne 31. 5. 2017, sen. zn. 29 NSCR 66/2017, sp. zn. KSBP 52 INS 9985/2016, kdy dospěl k závěru, že „požadavek, aby věřitelský insolvenční návrh obsahoval jako součást vylíčení okolností, které osvědčují úpadek dlužníka, také konkrétní údaje o pohledávkách dalších věřitelů dlužníka, totiž neznamená, že insolvenční návrhovatel je povinen uvést, na základě jakého smluvního nebo jiného ujednání či porušení smluvní nebo zákonné povinnosti takové pohledávky vznikly a zda jsou předmětem soudního sporu nebo exekučního řízení.“**

V případě úpadku dlužníka musí jít o splatné pohledávky. Splatnost pohledávky lze stanovit dohodou smluvních stran či právním předpisem, a teprve pokud takto stanovena není, je pohledávka splatná prvního dne poté, kdy byl dlužník o plnění věřitelem požádán (v občanskoprávních vztazích) nebo bez zbytečného od-

kladu po té, kdy byl dlužník věřitelem o plnění požádán (v obchodněprávních vztazích) (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sen. zn. 29 NSCR 74/2015, sp. zn. MSPH 79 INS 7499/2011).

K objektivní (ne)schopnosti dlužníka plnit viz závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2017, sen. zn. 29 NSCR 124/2015, sp. zn. KSPH 60 INS 3129/2014-A-73, podle kterého „to, zda splatná pohledávka dlužníkovou věřitele je zajištěna majetkem ve vlastnictví třetí osoby (osoby odlišné od dlužníka), např. z titulu ručení (ve všech jeho formách) nebo z titulu zástavního práva (vážnouceho na majetku třetí osoby), nemá žádnou vypovídací hodnotu ohledně schopnosti dlužníka samotného tyto své závazky splatit. **Dlužník totiž není osobou, jež by bez dalšího** (jen proto, že pohledávka věřitele je zajištěna majetkem ve vlastnictví třetí osoby) **mohla s majetkem ve vlastnictví třetí osoby disponovat tak, že z něj uhradí** (bude schopen uhradit) svůj dluh vůči věřiteli. Obdobně to platí (jak správně rozpoznaly oba soudy) i pro osoby, jež jsou (vůči věřiteli dlužníka) v postavení dlužníkových spoludlužníků.“

V odst. 4 § 3 IZ je vymezena druhá forma úpadku – předlužení, které se týká dlužníků-právnických osob nebo fyzických osob – podnikatelů; zde je rovněž potřeba plurality věřitelů a současně aby výše závazků takového dlužníka převyšovala hodnotu jeho majetku. **Při ocenění dlužníkovu majetku je třeba zohledňovat jeho obvyklou (tržní) cenu a přihlídnout k dalšímu provozování podniku dlužníka** (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2018, sen. zn. 29 ICdo 106/2016, sp. zn. KSPA 56 INS 18666/2012). Hodnotu majetku tak představuje cena majetku vyjádřená v penězích v době rozhodování insolvenčního soudu o insolvenčním návrhu a dále, v případě, kdy lze se zřetelem ke všem okolnostem předpokládat, že dlužník bude moci ve správně majetku nebo v provozu obchodního závodu pokračovat, též cena majetku, který pravděpodobně získá touto (budoucí) správou nebo provozem obchodního závodu (budoucí očekávané výnosy) (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2017, sen. zn. 29 NSCR 32/2015).

Vyvratitelné domněnky platební neschopnosti definuje odst. 2 § 3 IZ. Na dlužníka po dobu, po kterou domněnka trvá, přechází povinnost tvrzení a důkazní povinnost ohledně skutečnosti, že k úhradě svých splatných závazků schopen je. Dlužník tak vyvrátí domněnku své platební neschopnosti ve smyslu § 3 odst. 2 IZ, jakmile v insolvenčním řízení osvědčí nebo prokáže schopnost uhradit všechny splatné závazky těch věřitelů, jež má insolvenční soud pro účely rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu za osvědčené (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2012, sen. zn. 29 NSČR 38/2010, sp. zn. MSPH 88 INS 7327/2009 (R 83/2012), i usnesení ze dne 12. 12. 2013, sen. zn. 29 NSČR 113/2013, sp. zn. MSPH 88 INS 4881/2012, (R 45/2014)). V usnesení ze dne 2. 12. 2010, sen. zn. 29 NSČR 10/2009, (R 80/2011), **Nejvyšší soud konstatoval, že není-li dlužník schopen využít pohledávky, které má za svými dlužníky k úhradě svých závazků, nepřihlíží se při úvaze o tom, zda dlužník je ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 a 2 IZ v úpadku ve formě platební neschopnosti, ani k výši těchto pohledávek.** Věřitel, jenž svou pohledávku vůči dlužníku může vzhledem k majetkovým poměrům dlužníka bez obtíží vydobýt výkonem rozhodnutí (exekucí), nemůže uspět s insolvenčním návrhem. Insolvenční řízení není dalším (vedle vykonávacího či exekučního řízení) řízením určeným primárně k prosazení individuálního nároku věřitele nebo věřitelů dlužníka, nýbrž [v intencích ustanovení § 1 písm. a) IZ] slouží k řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů (R 83/2012).

Za zastavení plateb se považuje vědomé jednání dlužníka, jeho rozhodnutí, že nebude dále plnit své peněžité závazky, zpravidla doprovázené prohlášením o tom, že své závazky hradit nebude. K naplnění domněnky stačí, učiní-li tak dlužník alespoň ve vztahu k podstatné části svých závazků (viz závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2015,

sen. zn. 29 NSCR 24/2013, sp. zn. MSPH 76 INS 2762/2011).

Schopnost dlužníka uhradit splatné závazky se přitom posuzuje nejen podle výše částek, s nimiž dlužník aktuálně disponuje (hotovost nebo zůstatky na bankovním účtu dlužníka), ale také podle jiného majetku dlužníka (movitých a nemovitých věcí, pohledávek a jiných majetkových hodnot). **Teprove tehdy, není-li dlužník schopen využít k úhradě v insolvenčním řízení osvědčených splatných závazků ani tento svůj jiný majetek** (např. pro omezení dispozic s tímto majetkem nebo pro jeho obtížnou zpeněžitelnost či dobytnost), nepřihlíží se k němu při úvaze o tom, zda je dlužník v platební neschopnosti ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 a 2 IZ [viz R 80/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sen. zn. 29 NSČR 46/2011, usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 36/2009, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 9 NSČR 23/2011, sp. zn. MSPH 94 INS 9160/2009 (R 43/2012)].

Rozhodne-li insolvenční soud o úpadku dlužníka na základě vyvratitelné domněnky o neschopnosti dlužníka platit své peněžité závazky, platí tato vyvratitelná domněnka i v dalších případech, kdy IZ váže vznik případných práv a povinností na stav úpadku dlužníka, např. jde-li o odpovědnost za škodu nebo jinou újmu vzniklou porušením povinnosti podat insolvenční návrh (§ 98 a § 99 IZ) nebo o neúčinnost právních úkonů bez přiměřeného protiplnění (§ 240 odst. 2 IZ), o neúčinnost zvyhodňujících právních úkonů (§ 241 odst. 2 IZ) (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2014, sen. zn. 29 ICdo 14/2012, sp. zn. KSBR 40 INS 6055/2009).

V praxi není příliš časté podání insolvenčního návrhu pro tzv. hrozící úpadek. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 27. 1. 2010, sen. zn. 29 NSCR 1/2008, sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008, konstatoval, že „se rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují hrozící úpadek dlužníka, rozumí vyličení konkrétních okolností, z nichž insolvenční soud (shledá-li je pravdivými) bude moci uzavřít (se zřetelem ke všem okolnostem případu), že lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen

řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžních závazků v budoucnu. Jinak řečeno, že v budoucnu nastane dlužníková platební neschopnost ve smyslu § 3 odst. 1 IZ, přičemž k podmínce, aby dlužník i v tomto případě měl nejméně dva věřitele s pohledávkami, jež se v budoucnu stanou splatnými, se v takovém případě pojí i požadavek, aby se neschopnost v budoucnu plnit pohledávky věřitelů, týkala podstatné části dlužníkových peněžních závazků.“

Novelou č. 64/2017 Sb. byla do IZ v odst. 3 § 3 **zavedena tzv. mezera v krytí jako další kritérium pro rozhodnutí o úpadku podnikatele**. Prakticky se porovnají disponibilní finanční prostředky a splatné závazky, jde tedy o zjištění platební (ne)schopnosti podnikatele. Insolvenční soud dlužníku uložit povinnost předložit výkaz stavu a výkaz vývoje likvidity, přičemž pokud jde o insolvenčního navrhovatele s vykonatelnou pohledávkou za dlužníkem, pak insolvenční soud tuto povinnost dlužníku uložit musí (§ 128 odst. 3 IZ). **K provedení § 3 odst. 3 IZ slouží vyhláška č. 190/2017 Sb., o platební neschopnosti podnikatele.**

Výhled vývoje likvidity představuje krátkodobý plán vývoje obežných aktiv, krátkodobých závazků a peněžních toků dlužníka. Jeho účelem je posouzení schopnosti dlužníka splnit jeho splatné závazky v období, na které se výhled vývoje likvidity sestavuje. **Zpracovatelem, který sestavuje výkaz stavu likvidity nebo výhled vývoje likvidity, může být**

- a) statutární auditor nebo auditorská společnost, jsou-li oprávněni provádět auditorskou činnost podle zákona upravujícího činnost auditorů,
- b) znalec zapsaný do seznamu znalců vedeného Ministerstvem spravedlnosti podle zákona upravujícího činnost znalců s oprávněním pro obor Ekonomika, odvětví Účetní evidencce nebo znalecký ústav zapsaný do seznamu znaleckých ústavů vedeného Ministerstvem spravedlnosti podle zákona upravujícího činnost znalců s oprávněním k výkonu znalecké činnosti pro obor Ekonomika, nebo
- c) osoba, která se zabývá ekonomickým poradenstvím v oblasti insolvencí a restrukturalizací, a výkaz stavu likvidity nebo výhled vývoje

je likvidity zpracovává prostřednictvím osob podle písmena a) nebo b).

Vývoj likvidity by měl tedy osvětlit, zda ekonomické problémy podnikatele jsou toliko dočasného charakteru nebo zda jde o systémovou platební neschopnost. Přetrvávající mezera krytí je důvodem pro to, aby statutární orgán podnikatele podal insolvenční návrh, jinak odpovídá věřitelům za škodu, která jim mohla vzniknout tím, že insolvenční návrh nebyl včas podán.

Výkaz stavu likvidity se obvykle sestavuje k poslednímu dni kalendářního měsíce předcházejícího měsíci, v němž bylo zahájeno insolvenční řízení dlužníka. Dlužník sestaví za účelem sestavení výkazu stavu likvidity mezitímní účetní závěrku k datu posouzení likvidity nebo k odlišnému datu posouzení likvidity, z níž výkaz stavu likvidity vychází. **Ze strany závazků výkazu stavu likvidity lze vyloučit pohledávky věřitelů, vůči kterým má dlužník k započtení způsobilé pohledávky, není-li zde důvod, který by bránil dlužníkovi v provedení započtení, a lze vyloučit také pohledávky věřitelů, které jsou sporné, pokud dlužník existenci takových pohledávek věrohodně popírá, a to zejména u pohledávek, která se dovolává faktury vystavené bez doloženého plnění věřitele či jednání dlužníka.**

Výhled vývoje likvidity vychází zejména z mezitímní účetní závěrky pro informace o počátečních stavech, očekávané doby inkasa pohledávek dlužníka existujících k datu posouzení likvidity nebo k odlišnému datu posouzení likvidity, přičemž zpracovatel prověří zejména dobytost pohledávek, které jsou k datu posouzení likvidity nebo k odlišnému datu posouzení likvidity po splatnosti, očekávaných výnosů podložených reálnými zakázkami, očekávané splatnosti pohledávek z těchto zakázek, očekávaných nákladů a plateb závazků odpovídajících těmto nákladům, včetně dob splatnosti jednotlivých závazků; pokud nejsou sjednány doby splatnosti závazků, použije zpracovatel lhůtu splatnosti 15 dnů, nevyplývá-li ze zvyklostí či dokumentace vztahující se k podnikání dlužníka jiná lhůta splatnosti, a možnosti financování z cizích

zdrojů a využití alternativních forem financování, zejména factoringu.

S ohledem na povinnost péče řádného hospodáře u statutárního a podobného orgánu obchodní korporace bylo třeba zavedení pravidel pro disqualifikaci těchto statutárních a obdobných orgánů v případě, že poruší své povinnosti. Sankcí, kterou může být člen statutárního orgánu podniku (obchodní korporace) postižen je vyloučení z funkce ve smyslu § 63 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Dále může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitele obchodní korporace rozhodnout, že člen nebo bývalý člen jejího statutárního orgánu ručí za splnění jejích povinností, jestliže bylo rozhodnuto, že obchodní korporace je v úpadku, a člen nebo bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace věděli nebo měli a mohli vědět, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné. To neplatí pro člena nebo bývalého člena statutárního orgánu obchodní korporace, kteří byli do funkce prokazatelně ustaveni za účelem odvrácení úpadku nebo jiné nepříznivé hospodářské situace obchodní korporace a svou funkci vykonávali s péčí řádného hospodáře.

§ 4

Způsob řešení úpadku

(1) Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v insolvenčním řízení (dále jen „způsob řešení úpadku“) se rozumí

- a) konkurs,
- b) reorganizace,
- c) oddlužení a
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

(2) Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku se rozumí,

- a) jde-li o konkurs nebo o některý ze zvláštních způsobů řešení úpadku, rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka (dále jen „rozhodnutí o prohlášení konkursu“),

- b) jde-li o reorganizaci, rozhodnutí o povolení reorganizace a
- c) jde-li o oddlužení, rozhodnutí o povolení oddlužení.

§ 5

Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

- a) insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárního a co nejvyššího uspokojení věřitelů;
- b) věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;
- c) nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;
- d) věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.

§ 6

Výjimky z působnosti zákona

(1) Tohoto zákona nelze použít, jde-li o

- a) stát,
- b) územní samosprávný celek²⁾,
- c) Českou národní banku,
- d) Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky,
- e) Garanční systém finančního trhu a jím spravované fondy
- f) Garanční fond obchodníků s cennými papíry,
- g) veřejnou vysokou školu, nebo
- h) právnickou osobu, jestliže stát nebo vyšší územní samosprávný celek²⁾ před zahájením insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ně zaručil.

(2) Tohoto zákona nelze dále použít, jde-li o

- a) finanční instituci, po dobu, po kterou je nositelem licence nebo povolení podle zvláštních právních předpisů, upravujících její činnost;

toto se nevztahuje na obchodníka s cennými papíry,

- b) zdravotní pojišťovnu zřízenou podle zvláštního právního předpisu³⁾, po dobu, po kterou je nositelem povolení k provádění veřejného zdravotního pojištění,
- c) politickou stranu nebo politické hnutí v době vyhlášených voleb podle zvláštního právního předpisu.

k omentář k § 4 až 6

Insolvenční zákon v § 4 stanoví způsob řešení úpadku, přičemž v praxi převažují s ohledem na úpadky fyzických osob (nepodnikatelů) návrhy na řešení úpadku oddlužením plněním splátkového kalendáře, které s účinností od 1. 6. 2019 (novela IZ provedená zákonem č. 31/2019 Sb.) doznají podoby oddlužením plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty; druhou formou oddlužení zůstává zpeněžení majetkové podstaty.

Ust. § 5 IZ představuje zásady insolvenčního řízení jako zásadu co nejrychlejšího, nejehospodárnější a nejvyššího uspokojení věřitelů, rovnost věřitelů, ochrana práv věřitelů nabytých v dobré víře, uspokojení pohledávek věřitelů v rámci insolvenčního řízení.

V souladu se zásadami insolvenčního řízení uvedenými v § 5 písm. b) a c) IZ se insolvenčním zákonem prosazovaný provek nerovnováhy mezi skupinou zajištěných věřitelů na straně jedné a skupinou nezajištěných věřitelů na straně druhé projevuje tím, že zajištění věřitelé mají z titulu zajištění, které získali v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení, výhodnější postavení při uspokojení svých pohledávek ze zajištění a zajištění jim dovolu je prosazovat v insolvenčním řízení svůj vliv také co do správy a zpeněžení předmětu zajištění. Rovnovážné zastoupení obou skupin věřitelů ve věřitelském výboru garantuje úprava obsažená v § 57 IZ (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sen. zn. 29 ICdo 9/2013, sp. zn. KsBR 37 INS 398/2010).

Ust. 6 IZ stanoví výjimky pro subjekty, na které se IZ nevztahuje.

§ 7

Použití občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních

Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu⁴⁾ týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

§ 7a

Věcná příslušnost

Krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně

- a) v insolvenčním řízení,
- b) v incidenčních sporech,
- c) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla porušením povinnosti podat insolvenční návrh,
- d) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu,
- e) ve věcech vyplývajících z právních vztahů mezi dlužníkem a insolvenčním správcem týkajících se majetku patřícího do dlužnickovy majetkové podstaty.

§ 7b

Místní příslušnost

(1) Pro insolvenční řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je obecný soud dlužníka. Pro insolvenční řízení proti dlužníku, který je zapsán v obchodním rejstříku, je příslušný soud, v jehož obvodu byl obecný soud dlužníka ke dni, který předchází o 6 měsíců okamžik zahájení insolvenčního řízení; není-li takový soud, je příslušný soud podle věty první.

(2) Jde-li o insolvenční řízení, v němž se má řešit úpadek nebo hrozící úpadek osoby tvořící s dlužníkem koncern, je vedle soudu uvedeného v odstavci 1 k řízení příslušný také insolvenční soud, u něhož probíhá insolvenční řízení ře-

šící úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který s touto osobou tvoří koncern.

(3) Jde-li o insolvenční řízení, v němž se má řešit úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který je zahraniční osobou, a nebrání-li tomu přímo použitelný předpis práva Evropské unie⁵⁹⁾, lze insolvenční řízení zahájit i u insolvenčního soudu, v jehož obvodu je v České republice umístěn podnik nebo organizační složka podniku takového dlužníka.

(4) Insolvenční soud je příslušný ve věcech uvedených v § 7a písm. b) až e).

(5) Insolvenční soud, u něhož insolvenční řízení probíhá, učiní i před rozhodnutím o místní příslušnosti opatření, která nesnesou odkladu, a rozhodne o jmenování prozatímního věřitelského výboru, o jmenování předběžného správce, o tom, že se insolvenční návrh ani jiné dokumenty v insolvenčním rejstříku nezveřejňují, o odmítnutí insolvenčního návrhu nebo o odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost.

komentář k § 7 až 7b

Insolvenční řízení je specifickým druhem civilního řízení, kde se obecná pravidla soudního řízení použijí jen přiměřeně a podpůrně, nestanoví-li IZ jinak, a není-li takový postup v rozporu se zásadami insolvenčního řízení.

Ust. § 7a IZ řeší věcnou příslušnost insolvenčního soudu, ust. § 7b IZ řeší místní příslušnost insolvenčního soudu.

K určení místní příslušnosti obecně platí, že soud smí přihlídnout pouze ke skutečnostem, které mu jsou známy v okamžiku zahájení řízení a které plynou z obsahu žaloby (návrhu) a jejích příloh. Nevyskydnou-li v řízení v době, kdy je soud oprávněn otázku místní příslušnosti zkoumat, najevo skutečnosti, které by zpochybnilly údaj o bydlišti osoby, která podala návrh na zahájení řízení (respektive o místu, kde se taková osoba zdržuje), není soud povinen sám vyšetřovat (ujišťovat se), zda je takový návrhovatel o svém bydlišti informuje pravidlům (k tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2017, sen. zn. 29 Cdo 5761/2016, a ze dne 30. 3. 2017, sen. zn. 29 NSCR 94/2015, sp. zn. KSHK 35 INS 33039/2014).

K otázce vhodnosti pro přikázání věci jinému soudu téhož stupně ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 občanského soudního řádu, který se přiměřeně použije i na insolvenční řízení (§ 7 IZ) viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2017, sen. zn. 29 NSCR 138/2017, sp. zn. KSBK 39 INS 11090/2017, který dovedl, že „že skutečnost, že dlužník až po zahájení insolvenčního řízení přemístil své sídlo do obvodu jiného insolvenčního soudu a odtamtud nyní řídí své podnikatelské aktivity, sama o sobě důvodem k přikázání věci jinému insolvenčnímu soudu není.“

Obecně důvody vhodnosti pro přikázání věci jinému soudu téhož stupně mohou být okolnosti, které umožní hospodárnější, rychlejší a zejména po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci jiným než místně příslušným soudem, avšak k delegaci jinému soudu je třeba přistupovat restriktivně s ohledem na to, že jde o výjimku ze zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a že příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Samotná o sobě pak jako důvod pro delegaci vhodnou nestačí ani to, že cesta účastníka řízení k věcně a místně příslušnému soudu trvá delší dobu nebo je spojena s organizačními a finančními problémy a jinými problémy, které jsou běžné.

§ 7c

Účast státního zastupitelství

Státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného insolvenčního řízení, včetně incidenčních sporů, a moratoria.

§ 8

Ustanovení části první a čtvrté tohoto zákona se použijí, jen nestanoví-li tento zákon v části druhé ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.

komentář k § 7c a 8

Státní zastupitelství může vstoupit do insolvenčního řízení, nemůže jej však zahájit. V případě vstupu do insolvenčního řízení patří k oprávnění státního zastupitelství např. účastnit se schůze věřitelů (§ 47 odst. 2 IZ), má

možnost podání opravného prostředku proti rozhodnutí insolvenčního soudu (§ 69 IZ).

HLAVA II PROCESNÍ SUBJEKTY

Díl 1 Procesní subjekty

§ 9

Procesními subjekty podle tohoto zákona jsou

- a) insolvenční soud,
- b) dlužník,
- c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
- d) insolvenční správce, popřípadě další správce,
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu,
- a
- f) likvidátor dlužníka.

§ 10

Insolvenční soud

Insolvenční soud v insolvenčním řízení

- a) vydává rozhodnutí, jejichž vydání zákon ukládá nebo předpokládá,
- b) průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících (dále jen „dohledací činnost“).

§ 11

(1) Při výkonu dohlédací činnosti insolvenční soud rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu insolvenčního řízení, činí opatření potřebná k zajištění jeho účelu a ukládá povinnosti, týkající se činnosti jednotlivých subjektů řízení.

(2) Insolvenční soud je oprávněn vyžadovat od insolvenčního správce zprávy a vysvětlení o jeho postupu, nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření. Je oprávněn dávat insolvenčnímu správci pokyny a uložit mu, aby si vyžádal k určitým otázkám stanovisko věřitelského výboru.

§ 12

(1) V insolvenčním řízení a v incidenčních sporech jedná a rozhoduje v prvním stupni jediný soudce (samosoudce).

(2) Zákon upravující vyšší soudní úředníky a vyšší úředníky státního zastupitelství stanoví, kdy je v insolvenčním řízení oprávněn jednat a rozhodovat vyšší soudní úředník.

§ 13

Asistent soudce insolvenčního soudu

Asistent soudce insolvenčního soudu činí jednotlivé úkony insolvenčního řízení z pověření soudce insolvenčního soudu.

komentář k § 9 až 13

Insolvenční zákon v § 9 definuje procesní subjekty. Zvláštní postavení zastává insolvenční správce viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 7. 2017, č.j. 4 VSPH 948/2017-B-49, sp. zn. KSPA 59 INS 6557/2014, v němž uvedl, že „insolvenční soud má v insolvenčním řízení vůči insolvenčnímu správci zvláštní (nadřazené) postavení, neboť je to výlučně insolvenční soud, který v insolvenčním řízení a) vydává rozhodnutí, jejichž vydání zákon ukládá nebo předpokládá, b) průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících (§ 10 IZ), který při výkonu dohlédací činnosti rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu insolvenčního řízení, činí opatření potřebná k zajištění jeho účelu a ukládá povinnosti, týkající se činnosti jednotlivých subjektů řízení (§ 11 odst. 1 IZ), který je oprávněn vyžadovat od insolvenčního správce zprávy a vysvětlení o jeho postupu, nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření, který je oprávněn dávat insolvenčnímu správci pokyny a uložit mu, aby si vyžádal k určitým otázkám stanovisko věřitelského výboru (§ 11 odst. 2 IZ), a který mj. též insolvenčního správce ustanovuje (§ 25 a násl. IZ) a odvolává (§ 31 IZ) nebo zprůšňuje jeho funkce (§ 32 IZ). Jinou věcí je, že insolvenční správce vystupuje pravidelně jako účastník řízení v celé řadě incidenčních sporů (§ 159 a násl. IZ); v těchto případech pak má stejně jako kterýkoliv jiný účastník řízení též právo podat námitku podjatosti soudce rozhodujícího takovou konkrétní věc.“

Insolvenční správce je správcem cizího majetku (dlužníková majetku nebo majetku třetích osob, na který se po dobu trvání účinků insolvenčního řízení pohlíží jako na dlužníkův majetek). Pokud na insolvenčního správce přešlo oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, koná insolvenční správce svým jménem na účet dlužníka (§ 40 odst. 1 IZ), což se týká rovněž incidenční sporů. Nároky, k jejichž splnění bude v těchto sporech zavázán „jako insolvenční správce dlužníka,“ nemohou být uspokojovány z osobního majetku insolvenčního správce.

Odpovědnost insolvenčního správce za škodu nebo jinou újmu, kterou dlužníku, věřitelům nebo třetím osobám způsobil porušením povinností uložených zákonem nebo rozhodnutím soudu, nebo tím, že nepostupoval s odbornou péčí, je pak osobní majetkovou odpovědností insolvenčního správce, a plnění, k jehož úhradě je případně zavázán ve sporu o takovou náhradu škody nebo jiné újmy, je následně uspokojováno z osobního majetku insolvenčního správce. K tomu viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2772/2016.

Insolvenční soud v průběhu insolvenčního řízení vydává rozhodnutí, jejichž vydání zákon ukládá nebo předpokládá nebo rozhoduje v režimu tzv. dohlédací činnosti, přičemž proti rozhodnutím učiněným v rámci dohlédací činnosti zásadně není odvolání přípustné (viz § 91 IZ). Vrchní soud v Praze např. v usnesení ze dne 10. 3. 2017, č.j. 4 VSPH 411/2017-B-78, sp. zn. KSPA 59 INS 14482/2015, **ohledně výkonu dohlédací činnosti konstatoval, že rozhodnutí insolvenčního soudu, jímž je insolvenčnímu správci povolena výjimka ze zákazu zpeněžit majetkovou podstatu před právní mocí rozhodnutí o prohlášení konkursu, nejdříve před první schůzí věřitelů, pokud nejde o věci bezprostředně ohrožené zkázou nebo znehodnocením podle § 283 odst. 2 IZ, má povahu rozhodnutí vydaného při výkonu dohlédací činnosti.** Podobně viz závěry starší judikatury např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 199/2003, 52 K 92/97 k úpravě v zákoně č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, které se však

vzhledem ke shodě řešené problematiky uplatní i pro výklad IZ, podle něhož usnesení, jímž konkursní soud uděluje správci konkursní podstaty souhlas s prodejem majetku konkursní podstaty mimo dražbu (§ 27 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů), je rozhodnutím vydaným v rámci dohlédací činnosti konkursního soudu, proti němuž není odvolání přípustné. K těmto závěrům se Vrchní soud v Praze přihlásil např. v usnesení ze dne 27. 9. 2017, č.j. 2 VSPH 1566/2017-B-52, sp. zn. KSLB 76 INS 1119/2015, ve vztahu k souhlasu insolvenčního soudu k prodeji mimo dražbu insolvenčnímu správci v rámci schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře.

K rozhodovací činnosti insolvenčního soudu ohledně výhrady insolvenčního správce proti pokynu zajištěného věřitele stran zpeněžení předmětu zajištění viz např. též usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 3. 2019, č.j. 1 VSPH 369/2019-B-30, sp. zn. KSUL 69 INS 2271/2018, kdy s odkazem na § 293 IZ postupuje insolvenční soud rovněž v režimu dohlédací činnosti.

Ve vztahu k soudcům se lze i v insolvenčních řízeních setkat s námitkami podjatosti. Rozhodnutí o vyloučení soudce podle ustanovení § 14 občanského soudního řádu představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Základní právní úpravu námitky podjatosti obsahuje § 14 a následující zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Podle ustálené soudní praxe např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2012, sen. zn. 29 NSR 26/2012, R 85/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, poměr soudce k určité věci může vyplynout z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, je-li soudce sám účastníkem řízení, jako žalobce nebo žalovaný, nebo pokud by byl přímo dotčen na svých právech např. v postavení vedlejšího účastníka řízení. **Poměrem k věci může být i situace, pokud by soudce získal znalosti o věci jiným způsobem nežli dokazováním, byl-li například svědkem ve věci a vnímal tak skutečnosti, které byly předmětem dokazování, v důsledku čehož byl náhled soudce na věc deformován jeho vlastními**

poznatky získanými mimoprocesním způsobem. Poměr soudce k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům může být získán příbuzenským či obdobným vztahem, jemuž může být na roveň vztah (ne)přátelský. **Musí jí o objektivní skutečnosti, nikoli jen o difamující torzení či pouhé domněnky.** Pouhé pracovní (kolegiální) vztahy nezakládají důvod k pochybnostem o nepodjatosti soudce (viz např. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2011, sp. zn. 4 Nd 201/2011). Důvodem k pochybnosti o nepodjatosti soudce nemůže být jeho postup v řízení a jeho rozhodování v jiných věcech, neboť pouze tak se projevuje výkon samotného soudnictví, což však neznamená, že by účastníci řízení byli vystaveni libovůli soudce, neboť jeho procesní postup a rozhodování musí mít základ v zákonné úpravě, jež je pro něj závazná, a podléhájí přezkumu jiným soudcem za zákonem stanovených podmínek v rámci řádných a mimořádných opravných prostředků.

Díl 2 Účastníci řízení

§ 14

(1) Účastníky insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku.

(2) Vedlejší účastenství není v insolvenčním řízení přípustné; ustanovení § 16 odst. 2 tím není dotčeno.

§ 15

Nejde-li o přihlášené věřitele, jsou jiné osoby uplatňující své právo v insolvenčním řízení účastníky tohoto řízení jen po dobu, po kterou insolvenční soud o tomto právu jedná a rozhoduje.

§ 16

(1) Účastníky řízení v incidenčních sporech jsou žalobce a žalovaný, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Vedlejší účastenství v incidenčních sporech je přípustné.

§ 17

Vstup do řízení⁷⁾ a záměna účastníka řízení⁸⁾ nejsou v insolvenčním řízení přípustné.

§ 18

(1) Nastane-li v průběhu insolvenčního řízení skutečnost, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod přihlášené pohledávky z původního věřitele na nabyvatele pohledávky, aniž původní věřitel ztrácí způsobilost být účastníkem řízení, insolvenční soud rozhodne, že místo tohoto věřitele vstupuje do insolvenčního řízení nabyvatel jeho pohledávky. Učiní tak na základě návrhu věřitele, který lze podat pouze na formuláři, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis, a po písemném souhlasu nabyvatele jeho pohledávky. Převod nebo přechod pohledávky, který nevyplývá přímo z právního předpisu, je nutné doložit veřejnou listinou⁹⁾ nebo listinou, na které je úředně ověřena pravost podpisů osob, které ji podepsaly.

(2) O návrhu podle odstavce 1 rozhodne insolvenční soud do 3 pracovních dnů ode dne, kdy mu takový návrh došel; ustanovení § 43 občanského soudního řádu se nepoužije. K návrhu, který nebude podán na formuláři podle odstavce 1, se nepřihlíží. Nerozhodne-li insolvenční soud ve lhůtě podle věty první, není již povinen o návrhu podle odstavce 1 rozhodnout a má se za to, že insolvenční soud vydal rozhodnutí, jímž návrhu vyhověl; toto rozhodnutí není soud povinen vyhotovit.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 vydá insolvenční soud také tehdy, učiní-li věřitel a nabyvatel jeho pohledávky do protokolu u tohoto soudu společné prohlášení o tom, že nastala skutečnost uvedená v odstavci 1; odstavec 2 platí obdobně.

(4) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 3 se nedoručuje zvlášť dlužníku. Odvolání proti němu není přípustné, insolvenční soud však tímto rozhodnutím není vázán.

§ 19

(1) Nabyvatel pohledávky se stává účastníkem insolvenčního řízení, jakmile insolvenční soud podle § 18 rozhodne o jeho vstupu do insolvenčního řízení, a platí pro něj stav insolvenčního řízení v době, kdy se stal jeho účastníkem. Nabyvatel takto vstupuje na místo původního věřitele i do incidenčních sporů, které se týkají jím nabyté pohledávky.

(2) Ustanovení § 177 odst. 2 až 7 se použije obdobně. Požadované doklady předloží nabyvatel pohledávky insolvenčnímu správci ve lhůtě 15 dní od vstupu do insolvenčního řízení.

§ 20

(1) Ustanovení části první hlavy třetí občanského soudního řádu, která se týká jednání za právnickou osobu, stát a územní samosprávních celky a zastoupení účastníků řízení, platí obdobně pro insolvenční řízení a incidenční spory.

(2) Odborová organizace může v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech zastupovat dlužníkovu zaměstnance, jde-li o uplatňování jeho pracovněprávních pohledávek.

komentář k § 14 až 20

Ustanovení § 17 IZ vylučuje pro insolvenční řízení vstup do řízení ve smyslu § 92 odst. 1 občanského soudního řádu a záměnu účastníka ve smyslu § 92 odst. 2 občanského soudního řádu.

Úprava obsažená v § 18 a 19 IZ nahrazuje pro insolvenční řízení úpravu obsaženou v § 107a občanského soudního řádu. *Novela IZ provedená zákonem č. 31/2019 Sb. stanoví insolvenčnímu soudu lhůtu 3 pracovních dnů pro rozhodnutí o návrhu o vstupu nabyvatele pohledávky do insolvenčního řízení namísto dosavadního insolvenčního věřitele. Současně, pokud v dané 3 denní lhůtě není o návrhu na vstup ze strany insolvenčního soudu rozhodnuto, má se za to, že návrhu na vstup insolvenční soud vyhověl.*

Ke vstupu do insolvenčního řízení viz též § 183 IZ při plnění třetí osoby insolvenčnímu věřiteli za dlužníka. Ustanovení § 183 odst. 3 IZ legitimuje k podání návrhu ve smyslu § 18 IZ osoby, od kterých může věřitel požadovat plnění podle § 183 odst. 1 a 2 IZ, tedy osoby, které svým majetkem zajišťují věřitelovu pohledávku za dlužníkem, osoby, které věřiteli odpovídají za splnění dluhu společně a nerozdílně s dlužníkem, nebo osoby, které ručí za plnění dluhu dlužníkem, za předpokladu, že v průběhu insolvenčního řízení splnily (zcela nebo zčásti uspokojily) pohledávku přihlášeného věřitele, bez zřetele k tomu, zda samy předtím přihlášily pohledávku

z titulu takového (předpokládaného) plnění do insolvenčního řízení jako podmíněnou.

Vedlejší účastenství v incidenčních sporech představuje výjimku z obecného principu záka- zu vedlejšího účastenství v insolvenčním řízení. Vedlejší účastník stojí ve sporu vedle některé z hlavních procesních stran, tedy žalobce či žalovaného, a v řízení zásadně vystupuje sám za sebe, není tedy z titulu vedlejšího účastenství osobou oprávněnou činit procesní úkony jménem hlavního účastníka. Vedlejší účastenství není možno založit proti vůli účastníka, který má být vedlejším účastníkem v řízení podporován. Předpokladem přípustnosti vedlejšího účastenství v řízení je, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku sporu, který se projeví vítězstvím ve sporu u účastníka, k němuž přistoupil, tedy pokud rozhodnutím ve věci bude dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka. Např. přihlášený věřitel má jako vedlejší účastník řízení na straně žalobce – insolvenčního správce právní zájem na výsledku řízení o odpůřčí žalobě insolvenčního správce, kdy samotný přihlášený věřitel není oprávněn k podání odpůřčí žaloby.

Díl 3

Insolvenční správce a další správci

§ 21

(1) Insolvenční správce se ustanovuje ze seznamu insolvenčních správců, který vede Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“).

(2) Náležitosti seznamu insolvenčních správců, údaje do něj zapisované, jeho členění, vedení a podmínky zápisu do něj a vznik práva vykonávat činnost insolvenčního správce a hostujícího insolvenčního správce upravuje zvláštní právní předpis^{9a)}.

(3) Insolvenčním správcem se pro účely tohoto zákona rozumí i hostující insolvenční správce.

§ 22

(1) Osoba zapsaná do seznamu insolvenčních správců může své ustanovení insolvenčním správcem odmítnout, jen má-li pro to důležité důvody.

(2) Nelze-li insolvenčního správce vybrat ze seznamu insolvenčních správců, je možné jím ustanovit i fyzickou osobu, která splňuje obecné a kvalifikační předpoklady pro zápis do seznamu insolvenčních správců a se svým ustanovením souhlasí.

§ 23

Insolvenční správce uzavře na svůj náklad smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem jeho funkce nebo s činností jeho zaměstnanců pro celou dobu trvání jeho funkce.

komentář k § 21 až 23

Insolvenčním správcem je osoba, která je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce. Postavení insolvenčních správců blíže upravuje zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

Insolvenčním správcem je mimo fyzické osoby rovněž i veřejná obchodní společnost nebo zahraniční obchodní společnost nebo zahraniční sdružení, hostujícím insolvenčním správcem je státní příslušník členského státu Evropské unie, členských států Dohody o evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, který vykonává činnost insolvenčního správce v jiném členském státě a má právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce na území České republiky. U insolvenčního správce – veřejné obchodní společnosti a zahraniční společnosti je činnost insolvenčního správce vykonávána prostřednictvím tzv. ohlášeného společníka. **Veřejná obchodní společnost zapsaná v seznamu insolvenčních správců může mít více ohlášených společníků.**

Zákon o insolvenčních správcích upravuje rovněž postavení tzv. zvláštního insolvenčního správce (§ 35 IZ). **Insolvenční zákon dále upravuje rovněž postavení odděleného insolvenčního správce (§ 34 IZ) a zástupce insolvenčního správce (§ 33 IZ).** Insolvenční soud má možnost ustanovit před rozhodnutím o úpadku tzv. předběžného insolvenčního správce.

Rozlišovat je třeba insolvenčního správce se zvláštním povolením a insolvenčního

správce s „obecným“ povolením k výkonu činnosti. K případům, kdy je třeba insolvenčního správce se zvláštním povolením viz též § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích.

Činnost insolvenčního správce může být vykonávána ve více provozovnách, pokud k nim insolvenční správce má vlastnické nebo uživatelské právo. V obvodu jednoho krajského soudu může mít insolvenční správce pouze jednu provozovnu. Má-li insolvenční správce v obvodu jednoho krajského soudu sídlo a provozovnu, zapíše se do příslušné části seznamu vedené podle obvodů krajských soudů pouze sídlo.

Mimo podmínky vzdělání, zkoušky insolvenčního správce či zvláštní zkoušky insolvenčního správce, praxe a dalších podmínek musí insolvenční správce pro získání povolení k výkonu činnosti ze strany Ministerstva spravedlnosti splňovat podmínky bezúhonnosti (viz § 7 zákona o insolvenčních správcích). Povolení a zvláštní povolení mají platnost 5 let a lze je prodloužit.

Zákon o insolvenčních správcích dále v § 9 upravuje důvody, kdy se ze zákona pozastavuje činnost insolvenčních správců (např. dnem, ke kterému bylo pozastaveno právo vykonávat činnost insolvenčního správce ohlášenému společníku veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti) a v § 10 zákona o insolvenčních správcích důvody, pro které může výkon činnosti insolvenčního správce pozastavit Ministerstvo spravedlnosti (u insolvenčního správce, proti kterému je vedeno trestní stíhání pro trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti insolvenčního správce nebo za jiný úmyslný trestný čin, pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon funkce insolvenčního správce, a to nejdéle do dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se toto řízení končí; bude-li insolvenčnímu správcovi za uvedený trestný čin uložen trest, ochranné léčení nebo zabezpečovací detence, pozastavení práva vykonávat činnost insolvenčního správce insolvenčnímu správcovi končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva o zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce; dále jestliže probíhá insolvenční řízení, ve kterém se řeší jeho úpadek nebo hrozící úpadek, a to nej-

děle do dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se toto řízení končí; bude-li rozhodnuto o úpadku insolvenčního správce, pozastavení práva vykonávat činnost insolvenčního správce insolvenčním správcí končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva o zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, nebo bylo-li zahájeno řízení o jeho způsobilosti k právním úkonům, a to nejděle do dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se toto řízení končí.

V ust. § 12 zákon o insolvenčních správcích upravuje důvody pro zánik práva výkonu činnosti insolvenčního správce a v § 13 zákon o insolvenčních správcích upravuje důvody, pro které Ministerstvo spravedlnosti zruší či může zrušit povolení či zvláštní povolení k činnosti insolvenčního správce. Viz též § 31 IZ.

Seznam insolvenčních správců vede Ministerstvo spravedlnosti. Seznam se člení na část obecnou a část zvláštní. Součástí seznamu je i seznam hostujících insolvenčních správců. Ministerstvo spravedlnosti rovněž vykonává dohled na insolvenčními správcí, tedy např. zda insolvenční správcí splňují zákonem stanovené podmínky, zda sídlo či provozovna zapsané v seznamu je místem, ve kterém insolvenční správce skutečně a převážně v úředních hodinách vykonává činnost, přičemž zákon o insolvenčních správcích stanoví další povinnosti správců k poskytnutí součinnosti Ministerstvu spravedlnosti.

Viz též vyhlášku č. 355/2013 Sb., o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně, vyhlášku č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců, vyhlášku č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců.

§ 24

(1) Insolvenční správce je z insolvenčního řízení vyloučen, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci nebo k osobám účastníků je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti; to neplatí v případě

padě uvedeném v § 34. Jakmile se ustanovený insolvenční správce dozví, že jsou zde důvody pro jeho vyloučení, je povinen oznámit to neprodleně insolvenčnímu soudu.

(2) Veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, oznámí insolvenčnímu soudu neprodleně, kdo z jejích společníků, prostřednictvím kterých vykonává činnost insolvenčního správce⁶⁰⁾, bude jejím jménem funkci insolvenčního správce vykonávat; odstavec 1 platí pro tohoto společníka obdobně.

§ 25

(1) Insolvenčního správce pro insolvenční řízení ustanovuje insolvenční soud. Je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 a je-li v předloženém reorganizačním plánu určena osoba insolvenčního správce, ustanoví insolvenční soud insolvenčním správcem tuto osobu; to neplatí, nesplňuje-li takto určený insolvenční správce podmínky uvedené v § 21 až 24 a odstavci 3. Ustanovení § 29 tím není dotčeno.

(2) Nejde-li o případ podle odstavce 1, insolvenční soud ustanoví insolvenčním správcem osobu, kterou určí předseda insolvenčního soudu podle pořadí určeného dnem zápisu jejího sídla nebo provozovny do příslušné části seznamu insolvenčních správců vedené

- a) pro obvod krajského soudu, který je insolvenčním soudem dlužníka, je-li v době určení podán návrh na prohlášení konkursu nebo není-li v době určení podán návrh na jiný způsob řešení úpadku a není-li dlužník osobou podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích^{9a)},
- b) pro obvod krajského soudu, který je insolvenčním soudem dlužníka, je-li v době určení podán návrh na povolení oddlužení.

(3) Je-li v době určení podán návrh na povolení reorganizace nebo je-li dlužník osobou podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích^{9a)} bez ohledu na způsob řešení úpadku, ustanoví insolvenční soud insolvenčním správcem osobu, kterou určí předseda insolvenčního soudu podle pořadí určeného dnem zápisu jejího sídla do zvláštní části seznamu insolvenčních správců.

(4) Nebrání-li tomu jiné okolnosti, určí předseda insolvenčního soudu insolvenčním správcem dlužníků, kteří tvoří koncern, stejnou osobu. **Obdobně se postupuje v případech dlužníků, kteří jsou manžely.**

(5) Nelze-li ustanovit osobu insolvenčního správce postupem podle odstavce 2 nebo je-li to nezbytné se zřetelem k dosavadnímu stavu insolvenčního řízení, k osobě dlužníka a k jeho majetkovým poměrům, jakož i k odborné způsobilosti insolvenčního správce, jeho dosavadní činnosti a k jeho zatížení, může předseda insolvenčního soudu určit insolvenčního správce mimo stanovené pořadí; takový postup vždy odůvodní.

(6) Odstavce 2 a 3 se nepoužijí v případech určení osoby insolvenčního správce, který je hostujícím insolvenčním správcem. Předseda insolvenčního soudu určí pro insolvenční řízení osobu insolvenčního správce, který je hostujícím insolvenčním správcem, z příslušné části seznamu postupem, který je v souladu se zásadou dočasnosti nebo příležitostnosti, je-li to vhodné se zřetelem k dosavadnímu stavu insolvenčního řízení, k osobě dlužníka a k jeho majetkovým poměrům, jakož i k odborné způsobilosti osoby insolvenčního správce, který je hostujícím insolvenčním správcem.

§ 26

Proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce je odvolání přípustné. V odvolání lze však namítat pouze to, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro ustanovení nebo že není nepodjatý. Ke skutečnostem, které nastaly nebo vznikly po vydání rozhodnutí soudu prvního stupně, se v odvolacím řízení nepřihlíží.

§ 27

(1) Insolvenční soud ustanoví insolvenčního správce nejpozději v rozhodnutí o úpadku. Za podmínek stanovených tímto zákonem může insolvenční soud ustanovit před rozhodnutím o úpadku předběžného insolvenčního správce (dále jen „předběžný správce“); toto rozhodnutí se zveřejní stejným způsobem jako rozhodnutí o úpadku.

(2) Předběžný správce vykonává před rozhodnutím o úpadku činnosti stanovené v tomto

zákoně a uložené mu insolvenčním soudem a má práva a povinnosti, které mu tento soud vymezí. Tato práva a povinnosti nemůže insolvenční soud vymezit v širším rozsahu, než v jakém náleží insolvenčnímu správci po rozhodnutí o úpadku. Nestanoví-li insolvenční soud o osobě insolvenčního správce jinak v rozhodnutí o úpadku, stává se předběžný správce po tomto rozhodnutí insolvenčním správcem s plnou působností.

(3) Ustanovení o insolvenčním správcí platí přiměřeně i pro předběžného správce.

§ 28

Za podmínek stanovených tímto zákonem rozhodují o změně v osobě insolvenčního správce i věřitelské orgány; pro jejich rozhodnutí platí § 21 až 24 a § 25 odst. 3 obdobně.

§ 29

(1) Na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po přezkumném jednání, se mohou věřitelé usnést, že insolvenčním soudem ustanoveného insolvenčního správce odvolávají z funkce a že ustanovují nového insolvenčního správce. O odvolání insolvenčního správce, kterým byla v rámci reorganizace povolena podle § 148 odst. 2 insolvenčním soudem ustanovena osoba určená v předloženém reorganizačním plánu podle § 25 odst. 1, a o ustanovení nového insolvenčního správce se mohou věřitelé usnést také na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po přeměně reorganizace v konkurs. Toto usnesení je přijato, jestliže pro ně hlasovala nejméně polovina všech věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů, počítaná podle výše jejich pohledávek, kteří mají právo hlasovat. Je-li způsobem řešení úpadku oddlužení, je toto usnesení přijato, jestliže pro ně hlasovala nadpoloviční většina všech věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů, jejichž pohledávky počítané podle výše (§ 49 odst. 1) zároveň činí nadpoloviční většinu přihlášených pohledávek.

(2) Usnesení o ustanovení insolvenčního správce podle odstavce 1 potvrzuje insolvenční soud; nepotvrdí je pouze tehdy, nesplňuje-li insolvenční správce podmínky uvedené v § 21 až 24 a § 25 odst. 3; § 54 odst. 1 se nepoužije.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 2 vydá insolvenční soud do skončení schůze věřitelů, která usnesení podle odstavce 1 přijala; odvolání je přípustné, jen jestliže insolvenční soud usnesení schůze věřitelů nepotvrdí. Osobou oprávněnou k podání odvolání je pouze věřitel, který na schůzi věřitelů hlasoval pro přijetí usnesení; § 55 odst. 1 platí obdobně.

(4) Insolvenčnímu správci odvolanému postupem podle odstavce 1 insolvenční soud uloží, aby mu ve stanovené lhůtě podal zprávu o své činnosti, zejména o stavu majetku, který spravoval, a aby vyúčtoval odměnu, hotové výdaje a náklady, které mu vznikly v souvislosti se správou a udržováním majetku.

§ 30

(1) Přijme-li schůze věřitelů usnesení o odvolání ustanoveného insolvenčního správce, aniž se usnese na ustanovení insolvenčního správce nového, nebo byl-li touto schůzí ustanovený insolvenční správce odvolán z funkce podle § 31 odst. 2, ustanoví insolvenčního správce svým rozhodnutím insolvenční soud; pro takto ustanoveného insolvenčního správce se § 29 odst. 1 nepoužije.

(2) Jestliže v důsledku rozhodnutí insolvenčního soudu o odmítnutí přihlášky pohledávky dojde k takové změně v osobách věřitelů nebo výši jejich pohledávek, která by měla vliv na výsledek usnesení schůze věřitelů podle odstavce 1, může usnesení podle § 29 odst. 1 přijmout i schůze věřitelů, která nejbližší následuje po této změně.

komentář k § 24 až 30

Podmínky vyloučení insolvenčního správce lze v zásadě poměřit s podmínkami pro vyloučení soudce podle § 14 občanského soudního řádu.

Důvody podjatosti insolvenčního správce se mohou týkat jak dlužníka, tak věřitelů i účastníků v incidenčních sporech. Vztah insolvenčního správce k účastníkům řízení, pro který je dán důvod pochybovat o nepodjatosti insolvenčního správce, může být založen na vztazích příbuzenských či podobných, kterému může být na roveň vztah (ne)přátelský. Podjatost přitom nemusí být prokázána, postačí pochybnost o ne-

podjatosti insolvenčního správce. Pokud je insolvenční správce vyloučen jen z některých (nepočetných) úkonů, lze ustanovit odděleného insolvenčního správce (§ 34 IZ).

Nejvyšší soud přitom v usnesení ze dne 30. 6. 2014, sen. zn. 29 NSCR 107/2013, sp. zn. MSPH 79 INS 24023/2011, uveřejněné pod číslem 114/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, dospěl k závěru, že „mezi skutečnosti, které se zřetelem k charakteru pohledávky dlužníkovu věřitele a k jeho postavení v insolvenčním řízení zakládají důvod pochybovat, že tento vztah neovlivní celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce (a které proto nedovolují řešit možnou podjatost insolvenčního správce pouhým ustanovením odděleného insolvenčního správce), typově patří skutečnost, že pohledávka je takového rozsahu, že věřitel má rozhodující vliv na průběh insolvenčního řízení, jakož i skutečnost, že stejný věřitel vede (byť v jiném procesním postavení) další spory, jež se významně týkají majetkové podstaty dlužníka, ať již jde o incidenční spor (např. o spor na základě vylučovací žaloby), o spor o pohledávku za majetkovou podstatou nebo o pohledávku postavenou na roveň pohledávce za majetkovou podstatou, anebo o spor, v němž vystupuje jako dlužníkuv dlužník. K takovým pochybnostem může vést i souhrn více skutečností, vztahujících se k charakteru pohledávky dlužníkovu věřitele a k jeho postavení v insolvenčním řízení, byť by samy o sobě (při izolovaném posouzení) nebyly způsobitelné ovlivnit celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce.“

Další důvod pro vyloučení insolvenčního správce z funkce uvedl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 31. 1. 2017, sen. zn. 29 NSCR 4/2015, sp. zn. KSUL 46 INS 30243/2013, uveřejněné pod číslem 136/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, kdy „poměr insolvenčního správce, jímž je veřejná obchodní společnost, k zástupci dlužníkovu věřitele, jímž je společník této veřejné obchodní společnosti, je v situaci, kdy takový věřitel má (spolu s dalším věřitelem, s nímž tvoří koncern) výrazný vliv na chod insolvenčního řízení, důvodem pro vyloučení insolvenčního správce z insolvenčního řízení

(§ 24 odst. 1 IZ) a tedy pro jeho odvolání z funkce postupem dle § 31 IZ.“ Viz rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sen. zn. 29 NSCR 103/2015, uveřejněné pod číslem 23/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, podle kterého „Poměr insolvenčního správce (věřejné obchodní společnosti) k věřiteli dlužníka, který má (může mít) výrazný vliv na chod insolvenčního řízení a kterému poskytuje právní služby (spočívající zejména v udělování právních porad, sepisování listin, zpracování právních rozborů věcí, spolupráci při vymáhání pohledávek v insolvenčním řízení, jednání s protistranami a dalších formách) advokátní kancelář (společnost s ručením omezeným), jež je společníkem insolvenčního správce, ve spojení se skutečností, že věřitel dlužníka opakovaně (v různých insolvenčních řízeních) ustanovuje „novým“ insolvenčním správcem stejnou osobu, je důvodem pro vyloučení insolvenčního správce z insolvenčního řízení a jeho odvolání z funkce.“

Naopak v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2015, sen. zn. 29 NSCR 110/2014, uveřejněné pod číslem 47/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2015, sen. zn. 29 NSCR 80/2015, uveřejněné pod číslem 47/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní dospěl Nejvyšší soud k závěru, že „skutečnost, že stejný věřitelé (majoritní věřitel) opakovaně (v různých insolvenčních řízeních) postupem podle § 29 IZ ustanovují „novým“ insolvenčním správcem stejnou osobu, není sama o sobě důvodem, který by mohl vést k pochybnostem o nepodjatosti tohoto insolvenčního správce.“

§ 31

Odvolání insolvenčního správce

(1) Z důležitých důvodů, které nemají původ v porušení povinností insolvenčního správce, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitelského orgánu anebo i bez tohoto návrhu odvolat insolvenčního správce z funkce. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.

(2) Insolvenčního správce ustanoveného postupem podle § 29 odst. 1 až 3 insolvenční soud odvolá z funkce i tehdy, požádá-li o to do 3 dnů poté, co se o svém ustanovení dozvěděl; to neplatí, jestliže insolvenční správce se svým ustanovením předem souhlasil.

(3) Insolvenčního správce, kterému zaniklo ze zákona právo vykonávat činnost insolvenčního správce nebo mu bylo právo pozastaveno podle zákona o insolvenčních správcích^{9a)}, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce, věřitelského orgánu nebo dlužníka anebo i bez tohoto návrhu odvolat z funkce. Pokud to okolnosti dovolují, učiní tak po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.

(4) Insolvenčního správce, kterému bylo zrušeno povolení nebo kterému zaniklo jeho právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce na základě rozhodnutí ministerstva podle zákona o insolvenčních správcích^{9a)}, insolvenční soud odvolá z funkce. Insolvenčního správce ustanoveného postupem podle § 25 odst. 3 insolvenční soud odvolá z funkce i tehdy, bylo-li mu zrušeno zvláštní povolení nebo zaniklo-li jeho právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce dlužníka podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích^{9a)} na základě rozhodnutí ministerstva podle zákona o insolvenčních správcích^{9a)}. **Vyjde-li dodatečně najevo, že dlužník je osobou podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích^{9a)} a insolvenční správce nebyl ustanoven postupem podle § 25 odst. 3, vyzoomí o tom insolvenční správce neprodleně insolvenční soud, který ho odvolá.**

(5) Odvolá-li insolvenční soud insolvenčního správce z funkce, ustanoví současně nového insolvenčního správce. Odvolání proti tomuto rozhodnutí je přípustné; proti výroku o ustanovení nového insolvenčního správce se však lze samostatně odvolat jen z důvodů uvedených v § 26.

(6) Odvolaný insolvenční správce je povinen bez zbytečného odkladu řádně informovat nového insolvenčního správce o své dosavadní činnosti a předá mu všechny doklady souvisící s výkonem jeho funkce; jeho odpovědnost za dobu výkonu funkce nezaniká.

(7) Ustanovení § 29 odst. 4 platí obdobně.

§ 32

Zproštění insolvenčního správce

(1) Insolvenčního správce, který neplní řádně své povinnosti nebo který nepostupuje při výkonu své funkce s odbornou péčí anebo který závažně porušil důležitou povinnost, uloženou mu zákonem nebo soudem, může insolvenční soud na návrh věřitelského orgánu nebo dlužníka anebo i bez tohoto návrhu jeho funkce zprostit. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 se mohou odvolat insolvenční správce a osoby oprávněné podat návrh podle odstavce 1. Ustanovení § 29 odst. 4 a § 31 odst. 5 a 6 platí obdobně.

komentář k § 31 a 32

Insolvenční zákon rozlišuje odvolání z funkce insolvenčního správce, které není z důvodu porušení povinností insolvenčního správce, a dále zproštění insolvenčního správce funkce s ohledem na vadný výkon funkce insolvenčního správce.

Podle § 31 odst. 4 věty proě IZ odvolá (povinně) insolvenční soud z funkce insolvenčního správce, kterému bylo zrušeno povolení nebo kterému zaniklo jeho právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce. na základě rozhodnutí ministerstva podle zákona o insolvenčních správcích. Ust. § 31 odst. 3 IZ vymezuje podmínky, při jejichž splnění (proto, že správci právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo ze zákona nebo mu bylo pozastaveno podle zákona o insolvenčních správcích) může insolvenční soud odvolat insolvenčního správce z funkce.

Důležitým důvodem pro zproštění funkce insolvenčního správce může být skutečnost, že při výkonu funkce neplní insolvenční správce řádně povinnosti vyplývající pro něj z ustanovení § 36 IZ, liknavě provádí soupis majetkové podstaty, zpeněžuje majetek náležející do majetkové podstaty v rozporu s insolvenčním zákonem, nesplnil povinnost uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce, bezdůvodně nesplní závazný pokyn

insolvenčního soudu nebo zajištěného věřitele, nebo nerespektuje soudní rozhodnutí o vyloučení majetku z majetkové podstaty. V závislosti na míře a intenzitě pochybení insolvenčního správce může vést ke zproštění správce funkce i zjištění ojedinělého, leč závažného, porušení důležité povinnosti stanovené zákonem nebo uložené soudem.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 31. 8. 2016, sen. zn. 29 NSCR 147/2016, sp. zn. KSPH 37 INS 12650/2013 k otázce porušení povinností insolvenčního správce dospěl k názoru, že „porušení povinností insolvenčního správce nemůže spočívat v tom, že se řídí pokyny zajištěného věřitele. K tomu srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2016, sen. zn. 29 NSČR 56/2014, z něhož se podává, že povinnost insolvenčního správce postupovat (při správě a zpeněžování zajištěného majetku dlužníka) v souladu s pokyny zajištěného věřitele je naopak základní povinností insolvenčního správce.“

Nejvyšší soud dále v usnesení ze dne 24. 2. 2016, sen. zn. 29 NSCR 20/2014, sp. zn. KSPA 59 INS 11383/2010, dovodil, že „samotné nepodání vyjádření k výše označeným incidenčním žalobám (bez vazby na případné následky, jež takový procesní postup insolvenčního správce měl v konečném důsledku pro majetkovou podstatu dlužníka) bez dalšího nepředstavuje porušení povinností insolvenčního správce, pro které by jej bylo možné podle ustanovení § 32 odst. 1 IZ zprostit funkce.“ Dále Nejvyšší soud v usnesení ze dne 19. 12. 2018, sen. zn. 29 NSCR 15/2017, dovodil, že „nepředkládá-li insolvenční správce věřitelskému výboru nejméně jednou za 3 měsíce písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení, jde o porušování povinností insolvenčního správce (§ 36 odst. 2 věta druhá IZ). S přihlédnutím k okolnostem dané věci, kdy insolvenční správce zasilal pravidelné zprávy o své činnosti insolvenčnímu soudu a tyto zprávy byly průběžně zveřejňovány v insolvenčním rejstříku, nejde (v mezích citované judikatury) o natolik závažné porušení povinností stanovené zákonem, které by mohlo vést ke zproštění správce funkce.“

K postupu insolvenčního soudu ohledně zproštění insolvenčního správce funkce viz

též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sen. zn. 29 NSCR 2/2014, uveřejněné pod číslem 48/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, sp. zn. KSPL 27 INS 4224/2011, podle kterého „o tom, zda insolvenční správce má být zproštěn funkce (podle § 32 IZ), rozhoduje insolvenční soud „po slyšení insolvenčního správce“ (tedy na základě vysvětlení, jež insolvenční správce podal k torzením osoby, jež žádá jeho zproštění) a na základě obsahu insolvenčního spisu, jenž by měl příslušná torzení potvrdovat nebo vyvracet. Hodnotící skutkové soudy o (ne) opodstatněnosti návrhu, aby insolvenční správce byl zproštěn funkce, pak insolvenční soud zásadně přijímá na základě obsahu spisu, aniž by formálně prováděl dokazování listinami tvořícími obsah insolvenčního spisu. Je tomu tak i proto, že postupuje-li insolvenční správce při výkonu funkce svědomitě a s odbornou péčí (§ 36 odst. 1 IZ), projevuje se to zpravidla i dokumentací jeho postupu (lhostejno, zda na vyžádání insolvenčního soudu při výkonu dohlédací činnosti nebo prostřednictvím insolvenčního spisu) a neděje-li se tak, jsou případné nedostatky postupu insolvenčního správce patrné právě již z insolvenčního spisu.“

K otázce nerespektování rozdělení pravomocí správce a zoláštní správkyně vymezeného pravomocným soudním rozhodnutím ve vztahu ke zproštění správce funkce viz závěry usnesení ze dne 5. 8. 2016, č.j. 2 VSPH 1095/2014-B-355, sp. zn. MSPH 78 INS 4635/2008 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2017, sen. zn. 29 NSR 204/2016.

K nesplnění povinností uložené insolvenčnímu správci soudem a zproštění insolvenčního správce funkce viz též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sen. zn. 29 NSCR 187/2016, kdy usnesením insolvenčního soudu byl insolvenčnímu správci uložen pokyn, který měl být splněn ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení, správce musel vědět, že případný odklad právní moci vyvolaný jeho odvoláním neměl odkladný účinek ohledně vykonatelnosti usnesení (usnesení bylo vykonatelné bez ohledu na

právní moc). Pokud byl insolvenčnímu správci insolvenčním soudem uložen opakovaně, správci byla rovněž uložena pořádková pokuta, avšak teprve následně správce pokyn splnil. Nejvyšší soud zdůraznil, že pro účely posouzení, zda správce porušil své povinnosti tím, že nesplnil pokyn obsažený v usnesení insolvenčního soudu, nebyla podstatná povaha tohoto usnesení, nýbrž to, že šlo o vykonatelné usnesení, které přes urgence insolvenčního soudu a uloženou pořádkovou pokutu nebylo včas a řádně splněno.

§ 33

Zástupce insolvenčního správce

Je-li to účelné, může insolvenční soud ustanovit insolvenčnímu správci zástupce pro případ, že by ze závažných důvodů nemohl přechodně svou funkci vykonávat. Pro zástupce insolvenčního správce platí § 29 až 31 přiměřeně.

§ 34

Oddělení insolvenčního správce

(1) Je-li insolvenční správce vyloučen z některých úkonů pro svůj poměr jen k některému z dlužníkových věřitelů nebo jen k některému ze zástupců dlužníkových věřitelů a není-li se zřetelem k charakteru pohledávky dlužníkovy věřitele a jeho postavení v insolvenčním řízení důvod pochybovat, že tento vztah ovlivní celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce, může insolvenční soud ustanovit pro tyto úkony odděleného insolvenčního správce.

(2) Je-li insolvenční správce vyloučen z některých úkonů proto, že mohou odporovat společnému zájmu věřitelů v insolvenčním řízení, ve kterém byl rovněž ustanoven insolvenčním správcem, ustanoví insolvenční soud pro tyto úkony odděleného insolvenčního správce vždy.

(3) Byl-li insolvenční správce odvolán postupem podle § 29 z funkce, insolvenční soud jej s jeho souhlasem ustanoví odděleným insolvenčním správcem k přezkumu pohledávky, kterou před svým odvoláním popřel, a k vedení s tím souvisejících incidenčních sporů a uplatňování majetkových práv vůči věřiteli, který hlasoval pro jeho odvolání z funkce, nestanoví-li insolvenční soud jinak.

§ 35

Zvláštní insolvenční správce

(1) V případech, kdy je nutné v rámci insolvenčního řízení řešit zvláštní problematiku vyžadující odborné specializace, může insolvenční soud ustanovit i zvláštního insolvenčního správce a upravit jeho vztah k insolvenčnímu správci. Není-li dále stanoveno jinak, není důvodem pro ustanovení zvláštního insolvenčního správce činnost týkající se zpeněžení majetkové podstaty.

(2) Pro ustanovení do funkce, odměňování a zprošťování funkce zástupce insolvenčního správce, odděleného insolvenčního správce a zvláštního insolvenčního správce platí ustanovení o insolvenčním správci obdobně.

(3) Zvláštního insolvenčního správce ustanoví soud pro výplatu nároku uživatelů platebních služeb nebo držitelů elektronických peněz postupem stanoveným zákonem upravujícím platební styk a pro vydání majetku zákazníka postupem stanoveným zákonem o podnikání na kapitálovém trhu.

k omentář k § 33 až 35

K otázce podjatosti insolvenčního správce viz § 24 IZ. Ustanovení § 24 IZ nepovažuje za důvod vyloučení insolvenčního správce z insolvenčního řízení jeho poměr jen k některému z dlužníkůvých věřitelů nebo jen k některému ze zástupců dlužníkůvých věřitelů. V takovém případě se uplatní úprava o § 34 IZ, která váže vyloučení insolvenčního správce z insolvenčního řízení na splnění další podmínky, že zde se zřetelem k charakteru pohledávky dlužníkovy věřitele a jeho postavení v insolvenčním řízení je důvod pochybovat, že tento vztah neovlivní celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce. Nejsou-li zde důvody pro takové pochybnosti, je poměr insolvenčního správce jen k některému z dlužníkůvých věřitelů nebo jen k některému ze zástupců dlužníkůvých věřitelů důvodem vyloučení insolvenčního správce (jen) z některých úkonů (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2014, sen. zn. 29 NSCR 107/2013, sp. zn. MSPH 79 INS 24023/2011, uveřejněné pod číslem 114/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní).

Nejvyšší soud dále v tomto usnesení konstatoval, že „jde-li o možnost „rozšíření rozsahu působnosti“ (již pravomocně ustanoveného) odděleného insolvenčního správce, IZ v tomto směru neobsahuje žádné omezení; rozhodující tak je zásadně (jen) posouzení, zda úkony, pro které byl oddělený insolvenční správce ustanoven, včetně úkonů, pro které byla jeho „působnost rozšířena“, ještě vyhovují požadavkům určeným ustanovením § 34 IZ.“

§ 36

(1) Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.

(2) Insolvenční správce poskytuje věřitelským orgánům součinnost nezbytnou k řádnému výkonu jejich funkce; zejména se na žádost věřitelského orgánu účastní jeho jednání. Neurčí-li insolvenční soud jinak, předkládá insolvenční správce věřitelskému orgánu a insolvenčnímu soudu nejméně jednou za 3 měsíce písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení; písemnou zprávu o splnění oddlužení předloží bez zbytečného odkladu po splnění oddlužení.

(3) Je-li způsobem řešení úpadku dlužníka oddlužení, předloží insolvenční správce neprodleně písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení v případě, lze-li důvodně předpokládat naplnění podmínek odůvodňujících zrušení schváleného oddlužení (§ 418) nebo jiných skutečností rozhodných pro průběh insolvenčního řízení (zejména § 407 odst. 3); v této zprávě insolvenční správce například uvede, zda doporučuje zrušit schválené oddlužení a z jakých důvodů.

(4) V písemné zprávě o splnění oddlužení insolvenční správce uvede, zda dlužník řádně plnil všechny povinnosti podle tohoto zákona a zda doporučuje rozhodnout o splnění oddlužení.

(5) Insolvenční správce zřizuje v každém insolvenčním řízení zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva za účelem od-

děleného vedení majetku náležícího do majetkové podstaty.

(6) Obsah požadavků na plnění povinností insolvenčního správce podle odstavců 1 a 2, § 31 odst. 6, § 136 odst. 5, § 246 odst. 1, § 313 odst. 2, § 371, § 373 odst. 2, § 383 odst. 1, § 385 odst. 2 a § 430a odst. 1 stanoví prováděcí právní předpis.

§ 37

(1) Insolvenční správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu, kterou dlužníku, věřitelům nebo třetím osobám způsobil tím, že při výkonu své funkce porušil povinnosti, které jsou mu uloženy zákonem nebo rozhodnutím soudu, jakož i tím, že při jejím výkonu nepostupoval s odbornou péčí. Této odpovědnosti se insolvenční správce zproští, jen když prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení.

(2) Podle odstavce 1 insolvenční správce odpovídá i za škodu nebo jinou újmu způsobenou osobami **uvedenými v § 40 odst. 2**, kterých použil **při výkonu své funkce**. To platí i pro zaměstnance dlužníka, působící v rozsahu své dosavadní činnosti, nebo pro jiné osoby ve smluvním vztahu s dlužníkem.

(3) Insolvenční správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu, která věřiteli s pohledávkou za majetkovou podstatou vznikla tím, že nemohla být uspokojena jeho pohledávka vzniklá na základě právního úkonu insolvenčního správce; této odpovědnosti se insolvenční správce zproští, jen když prokáže, že v době, kdy tento právní úkon činil, nemohl poznat, že majetková podstata nebude stačit k úhradě jím vzniklé pohledávky za majetkovou podstatou.

(4) Právo na náhradu škody nebo jiné újmy proti insolvenčnímu správci se promlčí do 2 let poté, kdy se poškozený dozvěděl o výši škody a odpovědnosti insolvenčního správce, nejpozději však do 3 let, a jde-li o škodu způsobenou úmyslným trestným činem, za který byl insolvenční správce pravomocně odsouzen, nejpozději do 10 let od skončení insolvenčního řízení.

§ 38

(1) Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. V případě konkursu se výše odměny určí z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek a z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. V případě oddlužení činí výše odměny z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek 25 % výše stanovené prováděcím právním předpisem pro odměnu z počtu přezkoumaných přihlášených pohledávek v konkursu. Je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající této dani, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.

(2) Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce se uspokojují z majetkové podstaty, a pokud k tomu nestačí, ze zálohy na náklady insolvenčního řízení; není-li jejich uspokojení z těchto zdrojů možné, hradí je stát, nejvýše však 50 000 Kč na odměně insolvenčního správce a 50 000 Kč na náhradě hotových výdajů insolvenčního správce.

(3) Vyúčtování odměny a hotových výdajů provede insolvenční správce v konečné zprávě, a není-li jí, ve zprávě o své činnosti. Insolvenční soud může podle okolností případu po projednání s věřitelským výborem odměnu insolvenčního správce přiměřeně zvýšit nebo snížit. Důvodem ke snížení odměny je zejména skutečnost, že insolvenční správce porušil některou ze svých povinností nebo že nenavrhoval provedení částečného rozvrhu, ačkoliv to stav zpeněžení majetkové podstaty umožňoval.

(4) Insolvenční soud může v průběhu insolvenčního řízení rozhodnout o vyplacení zálohy odměny a hotových výdajů insolvenčnímu správci, a to i opětovně.

(5) Insolvenční správce odvolaný z funkce nebo zproštěný funkce v průběhu insolvenčního řízení provede vyúčtování odměny a hotových výdajů ve zprávě o své činnosti; pro projednání této zprávy platí přiměřeně § 304. Umožňuje-li to stav insolvenčního řízení, rozhodne insolvenční soud o schválení této zprávy již v jeho průběhu; jde-li o hotové výdaje insolvenčního správce, náklady spojené s udržováním a správou majetkové pod-

staty a vyúčtování vyplacených záloh, učiní tak bez zbytečného odkladu po projednání zprávy. Proti rozhodnutí o schválení takové zprávy mohou podat odvolání insolvenční správce, který zprávu podal, ustanovený insolvenční správce a věřitelé a dlužník, jejichž námitkám proti této zprávě nebylo vyhověno.

(6) Je-li způsobem řešení úpadku oddlužení plněním splátkového kalendáře **se zpeněžením majetkové podstaty**, insolvenční správce uloží z měsíčních splátek částku odpovídající jeho odměně a náhradě hotových výdajů za dobu 6 měsíců jako zálohu na úhradu své odměny a náhrady hotových výdajů na zvláštní účet **podle § 36 odst. 5**.

(7) Způsob určení odměny, některých hotových výdajů insolvenčního správce a způsob jejich úhrady státem stanoví prováděcí právní předpis.

§ 39

(1) Věřitelé jsou oprávněni se souhlasem insolvenčního soudu na základě rozhodnutí věřitelského výboru poskytnout insolvenčnímu správci zálohu k úhradě jeho výdajů, a to i opětovně. Při poskytnutí zálohy se určí podmínky jejího vyúčtování; určit lze též účel, na který má být záloha vynaložena.

(2) Náklady na činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen podle zákona nebo podle rozhodnutí insolvenčního soudu, jsou zahrnuty v jeho odměně a nese je ze svého. **Výjimečně lze splnění těchto činností jinými osobami podle § 40 odst. 2 hradit z majetkové podstaty se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru.**

(3) Náklady insolvenčního správce spojené s využitím právních, ekonomických a jiných specializovaných odborníků lze hradit z majetkové podstaty, jen je-li jejich využití účelné vzhledem k rozsahu a náročnosti insolvenčního řízení a jsou-li předem schváleny věřitelským výborem.

§ 40

(1) Insolvenční správce **vykonává svou funkci osobně. Veřejná obchodní společnost vykonává funkci insolvenčního správce ohlášeným společníkem podle § 24 odst. 2.**

(2) Insolvenční správce může svou funkci **vykonávat také prostřednictvím svého zaměstnance nebo zaměstnance dlužníka. Ve zvlášť odůvodněných případech může svou funkci vykonávat prostřednictvím jiných osob, zejména právních, ekonomických a jiných specializovaných odborníků; tím nejsou dotčeny jeho povinnosti ani odpovědnost podle tohoto zákona.**

(3) Insolvenční správce jedná svým jménem na účet dlužníka, pokud na něho přešlo oprávnění nakládat s majetkovou podstatou. Označuje se způsobem, z něhož je patrné, že tak činí při výkonu funkce insolvenčního správce; součástí jeho označení je i nezaměnitelné označení dlužníka, s jehož majetkovou podstatou nakládá.

(4) Jednáním podle odstavce 3 jsou zejména právní úkony, jimiž insolvenční správce zpeněžuje majetkovou podstatu nebo s ní jinak nakládá, a jeho úkony v incidenčních sporech, jakož i v dalších sporech, kterých se účastní místo dlužníka.

(5) Insolvenční správce může pověřit svého zaměstnance i zaměstnance dlužníka, aby za něho jednal v jiných **soudních a dalších** řízeních; tím není dotčena jeho odpovědnost podle tohoto zákona.

§ 40a

Na základě rozhodnutí a jiných exekučních titulů vzniklých v průběhu insolvenčního řízení proti insolvenčnímu správci pro pohledávky nebo jiná práva, která se týkají majetkové podstaty nebo která mají být uspokojena z majetkové podstaty, nelze vést výkon rozhodnutí na majetek insolvenčního správce; to neplatí, jde-li o pořádková opatření uložená insolvenčnímu správci v souvislosti s takovými řízeními, a o rozhodnutí, jimiž bylo insolvenčnímu správci uloženo nahradit náklady řízení, které způsobil svým zaviněním nebo které vznikly náhodou, která se mu přihodila.

komentář k § 36 až 40a

Odměňování insolvenčních správců podrobně upravuje vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, která stanoví podrobné podmínky pro určení odměny

insolvenčního správce při jednotlivých způsobech řešení úpadku, dále odměny z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek, dále náhrady hotových výdajů insolvenčního správce.

K otázce (ne)priznání odměny insolvenčnímu správci za „inkaso“ pohledávek dlužníka viz např. závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2017, sen. zn. 29 NSCR 9/2016, uveřejněné pod číslem 80/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, srovnej též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sen. zn. 29 NSCR 141/2016. Srovnej se závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2018, sen. zn. 29 NSCR 27/2017, podle kterého „Nejvyšší soud připouští, že může nastat situace, že insolvenční správce vykoná po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře činnosti nad rámec svých běžných povinností, jež spočívají kromě povinností dle § 36 IZ zejména v dohledu nad činností dlužníka (§ 412 odst. 2 IZ) a ve výplatě měsíčních splátek (§ 398 odst. 3 věta druhá IZ). Pod okruh činností vykonaných nad rámec běžných povinností by mohlo spadat i zpeněžování dle § 412 odst. 1 písm. b) IZ.

V takovém případě může insolvenční soud podle okolností případu po projednání s věřitelským výborem (zástupcem věřitelů; ledaže tuto funkci nevykonává sám insolvenční soud dle § 66 IZ, jak tomu bylo v dané věci) odměnu insolvenčního správce určenou dle § 3 písm. b) vyhlášky přiměřeně zvýšit podle § 38 odst. 3 IZ. Jiným způsobem není možné odměnu nad rámec § 3 písm. b) vyhlášky insolvenčnímu správci přiznat, resp. navýšit (viz R 10/2015 či R 82/2016). Pro úplnost lze dodat, že s ohledem na to, že vyhláška insolvenčnímu správci přiznává v § 3 písm. b) odměnu při oddlužení plněním splátkového kalendáře, není ani možné aplikovat § 5 vyhlášky (tedy nelze postupovat obdobně jako při konkursu dle R 64/2011), stejně jako není přijatelná analogická aplikace (ani rozšiřující výklad) § 3 písm. c) vyhlášky. ....o zvýšení odměny ve vazbě na § 412 odst. 1 písm. b) IZ lze uvažovat pouze tehdy, vykonával-li insolvenční správce v souvislosti s mimořádnou majetkovou hodnotou nějakou činnost nad rámec jeho běžných povinností.

Pod běžnou dohlédací činností insolvenčního správce v oddlužení plněním splátkového kalendáře dle § 412 odst. 2 IZ lze zahrnout mimo jiné i zkoumání poctivosti jednání dlužníka, zjišťování neúčinných úkonů či kontrola dlužníkovy nakládání s majetkem, přičemž pod poslední uvedenou činnost lze zahrnout i posuzování, zda dlužník nenabyl nějaký majetek darem či dědictvím, zda jejich přijetí neodmítl, apod. V návaznosti na argumentaci dovolatelky lze dodat, že plní-li insolvenční správce náležitě povinnost vykonávat dohled nad činností dlužníka, dlužníku se „nevyplatí spekulovat“ se zatajováním majetku.“

K odměňování insolvenčního správce viz též usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 2. 2016, č.j. 4 VSPH 2383/2015-B-24, sp. zn. KSPH 61 INS 4210/2014, který se zabýval otázkou výkladu ust. § 1 a § 2a vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, a dospěl k závěru, že „do § 4 odst. 1 vyhlášky byla s účinností od 1. 1. 2014 vložena věta druhá, dle níž ustanovení § 2a tím není dotčeno, nelze dle názoru odvolacího soudu dovozovat, že by se § 2a vyhlášky neuplatil také v případech prohlášení konkursu po zrušení schváleného oddlužení, jen proto, že taková (toliko) deklaratorní věta nebyla vložena též do § 4 odst. 2 vyhlášky, neboť zde není žádného rozumného důvodu k tomu, aby v konkurech byly insolvenční správce odměňování odlišné. **Ostatně, i kdyby věta druhá nebyla do § 4 odst. 1 vyhlášky vložena, nic by to nezměnilo na tom, že dle § 38 odst. 1 IZ má v případě konkursu insolvenční správce vždy právo na odměnu počítanou z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek a z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele.** Jinak řečeno, insolvenční správce má nárok na další odměnu podle § 2a vyhlášky č. 313/2007 Sb. též v případě konkursu prohlášeného na majetek dlužníka po zrušení schváleného oddlužení (§ 418 IZ). V posuzované věci, v níž bylo oddlužení zrušeno a na majetek dlužnice byl prohlášen konkurs, je proto třeba určit celkovou odměnu správkyně podle § 1